

Technická univerzita v Liberci
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA: Katedra pedagogiky a psychologie

**STUDIJNÍ
PROGRAM:** Doplnkové pedagogické studium

Praxe ve vyučovacím procesu
Practice in the process of instruction

Autor:
Ing. Libuše Dordová

Podpis:

Adresa:
Ropice 312
739 56 Třinec

Vedoucí práce: Ing. Dana Hladesová

Počet

stran	slov	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
40	6338	14	0	14	7

V Liberci dne: 3.1. 2005

Cíl:

Teoreticky připravit a prakticky ve výuce realizovat téma zhotovení rozhalenkového límce v předmětu praxe ve 2.ročníku SPŠO.

Předpoklady:

Učební dokumenty pro střední odborné školy - studijní obor 31-43-M/001
(31-25-6) Oděvnictví

Technické vybavení školy.

Metody:

Aplikace didaktických zásad a pravidel do výuky konkrétního tématického celku.

Návrh a tvorba vlastního řešení, aplikace do výuky na středních odborných školách.

Doporučená literatura:

1. Velíková, E. - Oděvní technologie II; Informatorium s.r.o.; Praha 2001
2. Burda K 622 - Šití krok za krokem; Verlag Aenne Burda GmbH&Co, Offengurg; 1994
3. časopisy Burda
4. Kratochvíl,M.; Solfronk, J.; Urbánek,P. - Základy didaktiky; Liberec; 2002
5. Syrovátka, J.; Vacek, J. - Kapitoly z didaktiky technických vyučovacích předmětů; Liberec; 1991
6. Vintr, J. a kol. - Základy didaktiky pro učitele odborných předmětů; České Budějovice
7. další

Prohlášení o původnosti práce:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu.

V Liberci, 3.ledna 2005

Ing. Libuše Dordová

Prohlášení k využívání výsledků BP:

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **souhlasím** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení, kopírování, apod.).

Jsem si vědoma toho, že: užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše). Bakalářská práce je majetkem školy, s bakalářskou prací nelze bez svolení školy disponovat.

Beru na vědomí, že po pěti letech si mohu bakalářskou práci vyžádat v Univerzitní knihovně Technické univerzity v Liberci, kde bude uložena.

Autor:

Ing. Libuše Dordová

Adresa:

Ropice 312

739 56 Třinec

Podpis:

.....

Datum: 3.1. 2005

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Daně Hladesové za trpělivé a obětavé jednání, cenné rady a připomínky, které mi při realizaci bakalářské práce s ochotou poskytovala.

Dále děkuji mé mamince, mému příteli a přátelům za jejich podporu, kterou mi po celou dobu studia dodávali.

Anotace:

Tématem bakalářské práce je metodické zpracování tématického celku, a to hotovení rozhalenkového límce.

V úvodní části je uvedeno seznámení se se základními pojmy, vyučovacími metodami a vyučovacími prostředky, dále se věnuje praxi ve vyučovacím procesu, jejímu průběhu a přípravě na ní.

Druhá část se věnuje vlastní metodické přípravě tématického celku. Součástí přípravy bylo zhotovení didaktických pomůcek, které mají usnadňovat pochopení učiva. Tato tématická příprava byla také využita k realizaci vyučovacího procesu na Střední průmyslové škole textilní v Liberci.

Annotation

The theme of the bachelor thesis is methodical elaboration of thematic pattern namely producing of open-shirt collar.

The introduction is focused on basic terms, teaching methods and teaching means as well as the praxis as a subject of teaching, its background and course.

Attention of the second part of the bachelor thesis is paid to the methodical elaboration of thematic pattern. As a part of the preparation was producing of didactic tools for better understanding. Thematic preparation was directly during the teaching process at the Industrial School of Textile in Liberec.

TU v Liberci, FAKULTA PEDAGOGICKÁ
461 17 LIBEREC 1, Hálkova 6   Tel.: 48-5352515   Fax: 48-5352332

Katedra: PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE **(pro bakalářský studijní program)**

pro (kandidát):	Ing. Libuši Dordovou
adresa:	Ropice 312, Třinec, 739 56
obor (kombinace):	Souběžné doplňkové pedagogické studium
Název DP:	Praxe ve vyučovacím procesu
Název DP v angličtině:	Practise in the process of instruction

Vedoucí práce: Ing. Dana Hladesová

Konzultant: -

Termín odevzdání: 9.1.2005

Pozn. Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne

.....

děkan

.....

vedoucí katedry

Převzal (diplomant): Ing. Libuše Dordová

Datum: .....

Podpis: .....

Cíl:

Teoreticky připravit a prakticky ve výuce realizovat téma zhotovení rozhalenkového límce v předmětu praxe ve 2.ročníku SPŠO.

Předpoklady:

Učební dokumenty pro střední odborné školy - studijní obor 31-43-M/001
(31-25-6) Oděvnictví

Technické vybavení školy.

Metody:

Aplikace didaktických zásad a pravidel do výuky konkrétního tématického celku.

Návrh a tvorba vlastního řešení, aplikace do výuky na středních odborných školách.

Doporučená literatura:

8. Velíková, E. - Oděvní technologie II; Informatorium s.r.o.; Praha 2001
9. Burda K 622 - Šití krok za krokem; Verlag Aenne Burda GmbH&Co, Offengurg; 1994
10. časopisy Burda
11. Kratochvíl, M.; Solfronk, J.; Urbánek, P. - Základy didaktiky; Liberec; 2002
12. Syrovátka, J.; Vacek, J. - Kapitoly z didaktiky technických vyučovacích předmětů; Liberec; 1991
13. Vintr, J. a kol. - Základy didaktiky pro učitele odborných předmětů; České Budějovice
14. další

Obsah

1. ÚVOD	9
2. TEORETICKÁ ČÁST	10
2.1. VZDĚLÁNÍ.....	10
2.1.1. Cíle a obsah vzdělání.....	10
2.1.2. Cíle a úkoly odborného vzdělání	11
2.2. UČIVO.....	12
2.2.1. Struktura obsahu učiva	12
2.2.2. Struktura a obsah učiva odborného předmětu	13
2.3. VYUČOVACÍ METODY VE VÝUCE ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ.....	14
2.4. VYUČOVACÍ PROSTŘEDKY	15
2.4.1. Materiální didaktické prostředky	15
2.4.2. Nemateriální didaktické prostředky	16
2.5. PŘÍPRAVA UČITELE NA VYUČOVÁNÍ.....	16
2.5.1. Příprava učitele na praxi.....	17
2.6. VYUČOVACÍ JEDNOTKA V PRAXI.....	17
2.6.1. Struktura vyučovací jednotky v praxi	18
2.7. POŽADAVKY NA ODBORNÉ UČEBNÍ A DÍLNY V PRAXI	20
2.7.1. Požadavky na materiálně-technické zabezpečení výuky.....	21
2.7.2. Didaktické požadavky	21
2.7.3. Požadavky na hygienu práce	22
2.7.4. Požadavky na bezpečnost práce	22
2.8. ÚKOLY UČITELE PŘI VÝCHOVĚ K BEZPEČNOSTI PRÁCE	23
3. PRAKTICKÁ ČÁST	24
3.1. TEMATICKÝ CELEK	24
3.1.1. 1. vyučovací jednotka (4 hodiny).....	24
3.1.2. 2. vyučovací jednotka (4 hodiny) navazující vyučovací jednotka.....	31
4. ZÁVĚR	36
5. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	39

Úvod

Dynamický a progresivní rozvoj vědy, výroby a techniky klade na školství stále náročnější požadavky ve všech oblastech výchovně-vzdělávací práce. Rychlý rozvoj výroby ovlivňuje inovaci a úroveň technických vědomostí a praktických zručností pracujících ve výrobě, průmyslu a ve službách.

Znakem dnešní doby je neustálá snaha o zvýšení efektivity vyučování a učení, které má napomáhat žákům k lepšímu porozumění a vstřebání nároků dnešní doby. To vede k zavádění nových vyučovacích předmětů, k novým koncepcím učiva, k novým vyučovacím metodám, které využívají výpočetní techniky a k dalšímu vylepšování vyučovacích metod, dále k zavádění nových didaktických pomůcek atd.

Důležitou úlohu v kvalitní přípravě žáků pro nejrůznější profese zajišťují střední odborné školy a učňovské školy. Celková úroveň žáků je závislá jak na materiálním zajištění, na řízení školy, tak na kvalitě přípravy jednotlivých učitelů a to po stránce jejich odborné přípravy a pedagogické zdatnosti.

Jednou z možností, kde si žáci mohou procvičit své teoretické znalosti prakticky je praxe (praktická cvičení). V této práci se proto chceme věnovat zpracování tématického celku z předmětu Praxe, který se vyučuje na středních průmyslových školách oděvních a středních odborných školách se zaměřením na oděvnictví. Cílem bude studentům těchto škol názornější formou vštěpit odborné znalosti z tohoto předmětu, zaujmout a motivovat je k další tvorbě, podnítit zájem o obor, rozvíjet tvůrčí myšlení a aktivovat žáky při úvaze o různém způsobu řešení problému

Teoretická část

Vzdělání

Vzdělání je pojímáno ve vztahu k cílům všestranného formování rozvinuté osobnosti vzhledem ke stanoveným výchovným a vzdělávacím cílům. Vyučování a vzdělávání jsou procesy zaměřené na cílevědomé a záměrné rozvíjení osobnosti člověka [11]. Je to proces v němž dochází k vytváření vědomostí, dovedností, návyků, v němž se rozvíjejí schopnosti, utvářejí se postoje člověka ke společnosti a k sobě samému, k přírodě, ke světu a životu. Vzdělání tak představuje kultivovanost a kvalitativní a kvantitativní rozvinutost osobnosti na základě výchovných a vzdělávacích cílů. Vzdělání probíhá organizovaně a je převážně realizováno ve školách a to vyučovacím procesem, různými mimoškolními výchovně-vzdělávacími formami, formami sebevzdělávání a živelně i v praktické činnosti.

Odborné vzdělávání - je vzdělání, kterého se dosáhne prostřednictvím odborného vzdělávání. Je rozlišováno podle dvou hledisek:

- 1) podle dosahovaných stupňů (úrovní) se v ČR rozlišuje jednak střední odborné vzdělání, jehož certifikátem je výuční list nebo vysvědčení o závěrečné zkoušce, a jednak úplné střední odborné vzdělání, jehož certifikátem je maturitní vysvědčení;
- 2) podle směrů odborného vzdělávání, které jsou vázány na určité skupiny povolání (směr chemický, stavební, obchodní, zdravotnický aj.)[9].

Cíle a obsah vzdělání

Cíl i obsah vzdělání jsou vzájemně propojené pojmy. Cíle vzdělání nám udávají, jakým směrem by se mělo ubírat výchovné působení, řízení a organizace výchovného procesu, cíl má usměrňovací funkci. Cílem rozumíme to, co se má žák naučit, čeho má dosáhnout, co si má osvojit v procesu vzdělávání, jaké má mít vlastnosti jaké mají být jeho vědomosti a dovednosti.

S cílem učitel pracuje ve všech etapách vyučování, při plánování a projektování vyučování, při přípravě podmínek úspěšného průběhu, při utváření vědomostí a dovedností a při jejich upevňování, osvojování a hodnocení.

Obsah vzdělání naplňuje cíl a upřesňuje jeho strukturu. Učitel podle obsahu navrhuje takové aktivity, které napomáhají studentům při osvojování vědomostí, dovedností a návyků. Prostředky vyučování slouží k aktualizaci a konkretizaci vzdělávacího obsahu. Na tyto prostředky se ptáme jak a čím můžeme dosáhnout stanovených cílů při určitém obsahu. Prostředky dávají formu a možnosti vzdělávání, vyučování, učení se [11].

Cíle a úkoly odborného vzdělání

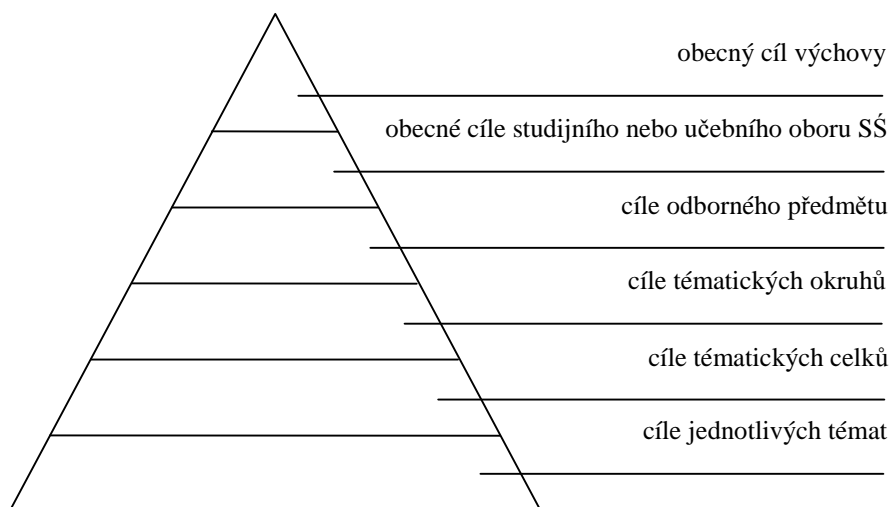
Pomocí cílů se uskutečňují požadavky na výchovu mladého člověka z hlediska blízkých i dlouhodobých potřeb rozvoje společnosti.

Výchovně-vzdělávací cíle chápeme jako požadovaný (výsledný), relativně stálý stav určitých vlastností osobnosti žáka, který reprezentuje změnu, jíž má být dosaženo výukou. Jde přitom o žádoucí změny ve vědomí, chování a postojích žáků, projevující se osvojením nových poznatků a dovedností a rozvojem žádoucích rysů osobnosti žáků.

Základní výchovně-vzdělávací cíle se dělí na:

- poznávací** – vědomostní, které vymezují vědomosti a intelektuální dovednosti, jež si žák musí osvojit; označují se také jako cíle vzdělávací,
- dovednostní** – psychomotorické, které jsou nejčastěji předmětem výcviku; proto se uvádějí též jako cíle výcvikové; zahrnují ovšem i dovednosti intelektuální,
- postojové** – obsahují oblast postojů a sociálně komunikativních dovedností, jejich dosahování je hlavním záměrem výchovy (v užším smyslu), proto též název cíle výchovné.

Výchovně-vzdělávací cíle se od sebe mohou lišit mírou obecnosti a významu. Dosažením řad dílčích a postupných cílů vede k splnění obecnějších cílů (viz obr. a).

Obr. a: Hierarchická struktura cílů výchovy a vzdělání [3]

Obecné a speciální cíle musejí splňovat určité požadavky, mezi něž patří:

- priměřenost** cílů je dána souladem požadavků s možnostmi, tj. optimálním vztahem mezi cíli na jedné straně a dostupnými výukovými prostředky a reálnými podmínkami na straně druhé. Cíle mají být náročné, ale současně splnitelné;
- jasnost a jednoznačnost** cíle je dána jeho formulací, která nepřipouští jiný výklad jeho smyslu jak ze strany učitelů, tak ze strany žáků;

- c) **kontrolovatelnost** pak je vlastnost cíle umožňující zjistit, zda cíle bylo dosaženo či nikoli. Čím k vyšší úrovni hierarchické struktury cíl přísluší, tím obtížněji se při jeho formulaci plní požadavky na jasnost a kontrolovatelnost [3].

Učivo

Učivem rozumíme soustavu poznatků a činností, z kterých si žák vnitřním zpracováním vytváří vědomosti a dovednosti [5]. Důležitými znaky vědomostí jsou sdělitelnost (žák je schopen reprodukovat svůj poznatek) a dispoziční pohotovost vědomosti (žák je schopen vybavit a uplatnit si získanou vědomost).

Dovednost je učením získaná dispozice ke správnému a rychlému vykonávání určité činnosti. Dovednosti mohou být intelektuální a senzoricko-motorické (pracovní, pohybové, zdravotní, poznávací, sociální komunikace a chování apod.).

Návyky vznikají stálým opakováním a cvičením složek činností (dovedností). Opakováním dochází ke zvýšení rychlosti a snížení vědomí kontroly a dovednosti se tak automatizují.

Soustava vědomostí a dovedností v určitém oboru, vyučovacím předmětu bývá označována jako znalost.

Struktura obsahu učiva

V souladu se školským zákonem se ve školách vyučuje podle učebních plánů a učebních osnov, které vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky [5]. Tyto školské dokumenty jsou pro učitele závazné, učitelé udávají obsah a rozsah učiva. Učivo je v nich uvedeno především vyjmenováním poznatků, jež si mají žáci osvojit.

Učivo můžeme rozdělit na:

- **základní učivo** - vědomosti, dovednosti a návyky, jež ve svém souhrnu představují základy věd, techniky, umění a mají zásadní význam pro další vzdělání a pro praktický život
- **rozšiřující učivo** - slouží k prohloubení a rozšíření základního učiva o další prvky (rozvoj nadání a rozšiřování přehledu a k uspokojování zájmů)
- **speciální učivo** - prohlubuje rozšiřující učivo ještě více do hloubky, ale jen v určité oblasti daného předmětu, který je důležitý pro obor [14].

Struktura a obsah učiva odborného předmětu

Základní učivo odborných předmětů včetně učiva praktického výcviku lze charakterizovat následně:

- a) základní učivo tvoří základy současné vědy, techniky a terminologie, které odpovídají požadavkům oborů technického povolání, pro něž se žáci na středních školách připravují;
- b) je to učivo, bez něhož nelze dále postupovat ve vzdělávání – od tématu k tématu, od předmětu k předmětu, od ročníku k ročníku, od nižšího stupně k vyššímu;
- c) učivo, které splňuje podmínku přiměřenosti obsahu; může tedy být osvojeno všemi žáky (tzn. že je musí zvládnout i „dostateční“ žáci);
- d) učivo, které má také zásadní formativní význam pro rozvíjení osobnosti žáků a jejich postojů;
- e) jeho zvládnutí je nutné pro racionální vykonávání odborné praxe [3].

Pro rozvoj myšlení žáků a k usnadnění myšlenkových operací žáků by mělo být učivo vyučováno v určité struktuře. Úkolem výuky ve strukturálním pojetí je nepodávat obsahové prvky nikdy izolovaně, ale uvádět je vždy do vztahů, které umožní žákům porozumět obsahu v jeho podstatě a lépe si jej tak zapamatovat.

Vyučovací metody ve výuce odborných předmětů

Podstatou vyučovacích metod je aktivní řízení spolupráce žáků s učitelem, které vede k účinnému osvojení učiva. Odborné předměty jsou spojeny technickými a technologickými základy s příbuznými skupinami učebních předmětů a vědních disciplín.

Mezi vyučovací metody můžeme zařadit:

a. metody slovního projevu

- monologické metody (např. vysvětlování, přednáška, výklad, vyprávění apod.)
- dialogické metody (např. rozhovor, diskuse, dramatizace)
- metody písemných prací (např. písemná cvičení, kompozice)
- metody práce s učebnicí, knihou

b. metody názorné

- pozorování předmětů a jevů
- předvádění (předmětů, modelů, pokusů, činností)
- demonstrace statických obrazů
- projekce statická a dynamická

c. metody pracovní, praktické

- nácvik pohybových a pracovních dovedností
- napodobování (imitace)
- manipulování, laborování, experimentování
- pracovní činnosti (dílnách, na pozemku)
- grafické a výtvarné činnosti

d. metody aktivizační, včetně problémového a programového vyučování

- metody diskusí a inscenační
- problémové vyučování
- programované vyučování a učení
- metody samostatné práce s učebnicí, odbornou literaturou a trenažerový výcvik
- metody badatelské, výzkumné, řešení problémů

e. metody prověřování a hodnocení žáků

- ústní zkoušky
- písemné zkoušky
- didaktické testy [3, 6, 7].

Vyučovací prostředky

Vyučovací prostředky (souhrnně nazýváme didaktické prostředky) usnadňují a podporují učební činnosti, které vedou k výchovně-vzdělávacím cílům. K dosažení těchto cílů lze využít nemateriálních a materiálních didaktických prostředků.

Materiální didaktické prostředky

V odborných předmětech napomáhají k efektnímu řízení výuky. Tyto prostředky dělíme do sedmi kategorií:

1. **výukové prostory** - mezi tyto prostředky patří prostory využívané k didaktickým účelům - např. odborné učebny, tělocvičny, laboratoře, dílny, školní pozemky aj.;
2. **zařízení výukových prostor** - do těchto prostředků nezahrnujeme pomůcky ani didaktickou techniku; např. speciální školní nábytek, systémy elektro-instalační atd.;
3. **metodické a další potřeby vyučujícího** - jsou určeny pro výkon jeho výukových funkcí, zahrnujeme sem např. učební standardy, metodické příručky, odbornou literaturu z oblasti učitelovy specializace, databáze o studentech, speciální rýsovací prostředky na tabuli, rozmnožovací stroje pro množení učebních materiálů, aj.;
4. **školní potřeby studentů** - zahrnují psací a rýsovací potřeby studentů, sešity a poznámkové archy, učebnice, brašny, sportovní dresy, přezůvky, pracovní nářadí a další;
5. **učební pomůcky** - tato kategorie obsahuje učební informace, mezi které řadíme učebnice, literaturu určenou k výukovým účelům, výukové zvukové a obrazové záznamy, reálie a modely využívané v didaktických intencích, aj. Některé prostředky lze studentům prezentovat přímo, na jiné je třeba didaktická technika;
6. **didaktická technika** - tato kategorie zahrnuje přístroje a technické systémy využívané pro vzdělávací účely, jež umožňují nebo umocňují prezentaci některých druhů učebních pomůcek. Jedná se o soubor projekčních, auditivních (zvukových), audiovizuální (prezentující ozvučené obrazy) a multimediálních přístrojů a technických systémů;
7. **další materiální prostředky** - jako spojovací kabely, podstavce, stojany, prostředky údržby aj., které jsou nezbytné pro zajištění průběhu výchovně-vzdělávacího procesu [8] **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů..**

Ad. 5. Učební pomůcky

Na studenta působí přímo učebním obsahem (jsou prostředkem názornosti, prostředkem výukové komunikace i nástrojem řízení vyučovacího procesu a procesu učení studentů), a proto je můžeme považovat za nejúčinnější a tedy nejvýznamnější druh didaktických prostředků.

Dělíme je:

1. Originální předměty a reálie

- a. přírodniny (minerály, rostliny, vycpaniny, mikropreparáty, výbrusy, aj.)
- b. výrobky a výtvary (vzorky výrobků, stroje, přístroje, umělecká díla, aj.)
- c. jevy a děje (povahy fyzikální, chemické, biologické, sociální, aj.)
- d. zvuky (reálné zvuky, hlasové a hudební projevy)

2. Zobrazení a znázornění předmětů a skutečností

- a. modely (statické, dynamické)
- b. zobrazení
  - prezentovaná přímo (školní obrazy, mapy, nástěnná zobrazení apod.)
  - prezentovaná prostřednictvím did. techniky (tabule, diaprojekce, epiprojekce, zpětná projekce, filmová projekce, televizní technika, videopřehrávky, dataprojekce)
- c. zvukové záznamy (mechanické, magnetické či optické záznamy)

3. Textové pomůcky pro studenty a učitele

- a. učebnice
- b. pracovní materiály (pracovní knihy, sešity, sbírky úloh, testů, tabulky, aj.)
- c. doplňková a pomocná literatura (časopisy, knihy, aj.)

4. Pořady a programy prezentované didaktickou technikou

- a. pořady
- b. programy

5. Speciální pomůcky [8]

Nemateriální didaktické prostředky

Mezi nemateriální didaktické prostředky můžeme zařadit:

1. obsah výuky
  2. výukové metody
  3. výukové formy
  4. organizace výuky
  5. scénář řízení činnosti
  6. další nemateriální prostředky [8]
- Chyba! Nenalezen zdroj odkazů..**

Příprava učitele na vyučování

Jedna ze základních didaktických činností učitele je právě příprava na vyučování. Formou této přípravy může být prostá úvaha či rozvážná písemná příprava s poznámkami, připojenými grafy, nákresy, tabulkami aj. Učitel si formu přípravy určuje sám podle svého uvážení a podle požadavků na vyučovací téma.

Písemná příprava není textově ucelená práce či jakýmsi slohovým cvičením, ale je to spíše v metodický poznámkách zpracovaná hodina. Učitel do ní vkládá formulované

otázky, jež dává studentům k ověřování osvojených vědomostí a dovedností, výběr a uspořádání nového učiva, ale i učební či domácí úkoly. Důležitou součástí písemné přípravy je časový projekt vyučovací hodiny, kterým se učitel musí řídit podle předem stanovených hodinových dotací na předmět. Dále nám slouží k vyhodnocování a analyzování dosavadní pedagogické činnosti, k hodnocení výsledků a k použití získaných informací v ostatních hodinách- vyvarujeme se tak chyb [11, 10].

Příprava učitele na praxi

Na každou vyučovací jednotku praxe musí být učitel co nejlépe připraven.

Příprava učitele tedy zahrnuje:

1. *Učebně-výrobní přípravu* - tj. rozpracování cíle vyučovací jednotky. Provedení technologického rozboru učebně-výrobních prací, stanovení otázek k ověřování vědomostí žáků z teoretických předmětů a stanovení cílů výchovné práce s učením.
2. *Materiálně-technickou přípravu* materiálů, náradí, výrobních pomůcek, technologické a bezpečnostní dokumentace, názorných pomůcek a prověření pracovišť a vybavení žáků z hlediska technologických a bezpečnostních podmínek.
3. *Osobní přípravu* - tj. prostudování literatury k tématu a vyzkoušení prací před instruktáží.
4. *Metodickou přípravu* - tj. výběr nejvhodnějších metod práce s učebně-výrobní skupinou.
5. *Organizační přípravu* - tj. organizaci uspořádání a časové rozplánování vyučovací jednotky.

Obsah přípravy učitele na vyučovací jednotku ovlivňuje stanovený typ vyučovací jednotky praxe, tj. zda se jedná o zahájení, pokračování, ukončení tématu nebo o soubornou kontrolní práci [4]. To znamená, že u témat, která jsou probírána v delším časovém úseku se vždy nutně nemusí opakovat některé údaje. Je tedy možné udělat si přípravu na delší časový úsek za předpokladu respektování základní vyučovací jednotky odborného výcviku.

Vyučovací jednotka v praxi

Struktura a charakter vyučovací jednotky v praxi je podobný jiným vyučovacím jednotkám, se zohledněním zvláštního postavení praxe v učebním plánu, vyplývající z cílů a obsahu tohoto předmětu. Z cíle vyučovací jednotky je poté stanoven obsah, organizační struktura, různé metody, a způsoby vyučování.

Učitel praxe rozpracuje učební témata podle obtížnosti na dílčí témata, která jsou poté rozdělena na jednotlivé vyučovací jednotky.

Každá vyučovací jednotka má úvodní, hlavní a závěrečnou část. Při sestavování učebních osnov je důležité respektovat požadavky celistvosti vyučovací jednotky tak, aby žáci získávali určité nové vědomosti ve svém oboru, rozvíjeli praktické vědomosti, získávali zručnost.

Struktura vyučovací jednotky v praxi

Struktura vyučovací jednotky závisí na typu vyučující jednotky, obsahu probíraného učiva atd. Všeobecně lze vyučovací jednotku v praxi rozvrhnout na části:

1. Úvodní organizační část vyučovací jednotky
2. Úvodní instruktáž
3. Cvičení žáků (samostatná práce žáků)
4. Hodnocení vyučovací jednotky
5. Závěr vyučovací jednotky

Ad 1. Úvodní organizační část vyučovací jednotky

Do této části můžeme zahrnout nástup žáků, vzájemný pozdrav žáků a učitele praxe, zápis do pedagogických dokumentů, kontrola přítomnosti žáků, případně domácího úkolu, kontrola upravenosti žáků z hlediska bezpečnosti a hygieny práce apod.

Ad 2. Úvodní instruktáž

Je charakteristická část vyučovací jednotky, v které učitel seznámí žáky s danou problematikou, motivuje a připraví je na další činnost.

Úvodní instruktáž můžeme rozčlenit:

1. Seznámení s problematikou a motivace žáků.
2. Ověření vědomostní úrovně žáků.

Zjištění formou kontrolních otázek zda žáci mají potřebné teoretické vědomosti, které budou využívat při probírání nového učiva. V případě zjištění nedostatečných vědomostí, mistr doplní žákům chybějící odborné poznatky, které jsou nevyhnutelně potřebné k zvládnutí učiva ve vyučovací jednotce.

3. Výklad nového učiva.

V úvodní části výkladu učitel motivuje žáky, navazuje na probrané učivo a oživuje učivo probrané v odborných předmětech. Po úvodní části následuje vlastní výklad nového učiva. Výklad by měl být stručný, srozumitelný, přiměřený vědomostní úrovni žáků a jejich duševním schopnostem. Učitel při vysvětlování učiva může využívat didaktickou techniku a názorné učební pomůcky, což žákům usnadňuje pochopení učiva. V závěrečné části výkladu učitel zdůrazní podstatné jevy a souvislosti, poukáže na nové pojmy, výstižně vyzdvihne hlavní myšlenky výkladu, podstatu probraných jevů.

4. Ověření pochopení výkladu.

Učitel pomocí kontrolních otázek zjistí, zda žáci pochopili učivo.

5. V případě potřeby doplňující výklad a opětovné prověření pochopení výkladu nového učiva.

6. Provádění praktických činností.

Prováděnou praktickou činnost si učitel rozvrhne na jednotlivé na sebe navazující logické úseky.

7. Ověření pochopení provádění praktických činností.

8. V případě potřeby doplňující provedení praktických činností a opětovné prověření pochopení ze strany žáků.

9. Závěr úvodní instruktáže.

Po ukončení předvádění následuje závěr úvodní instruktáže, v kterém učitel zdůrazní vyučovací cíle vyučovací jednotky, hlavní souvislosti, nové pojmy apod.

Ad 3. Cvičení žáků

V úvodu učitel udělá potřebné organizační opatření, jako je rozmístění žáků na jednotlivé pracoviště, žáci si připraví materiál, nástroje, stroje apod. Učitel připraví jednotlivá pracoviště tak, aby žáci mohli začít samostatně pracovat při dodržování všech zásad bezpečnosti a hygieny práce.

V průběhu cvičení učitel pozoruje pracovní činnost žáků a tu řídí a usměrňuje. V případě potřeby pak může práci žáka či celé skupiny přerušit, poukázat na chyby, kterých se žák či žáci dopouští, případně pak může správnou pracovní činnost předvést či udělat průběžnou instruktáž celé skupině.

Po ukončení cvičení provádějí žáci pořádek na pracovišti i v ostatních prostorách dílny. Učitel pak kontroluje úklid

Ad 4. Hodnocení vyučovací jednotky

Učitel uzavírá vyučovací jednotku hodnocením, shrnutím výsledků, provede rozbor a hodnocení učebních úkolů, výrobků a prací žáků, odpoví na případné otázky žáků. V závěru učitel opět zopakuje nejdůležitější zásady pracovních činností, technologických postupů apod. s kterými se tento den žáci obeznámili. Závěrečnou instruktáž využije mistr k motivaci žáků pro další činnost, vyzdvihne pozitivní stránky, poukáže na nedostatky, kterých se žáci dopouštěli a způsob jak se podobných nedostatků vyvarovat. Může v případě potřeby zadat domácí úkol a pro přípravu žáků na další vyučovací jednotku sdělí program příští vyučovací jednotky.

Ad 5. Závěr vyučovací jednotky

V závěru vyučovací jednotky probíhá nástup učební skupiny, hlášení, kontrola upravenosti žáků, organizační záležitosti, pozdrav a odchod žáků.

Po skončení cvičení a odchodu žáků učitel probere výsledky samostatné práce žáků a tyto ohodnotí pro vlastní osobu podle konkrétních podmínek. Získané poznatky použije při zpracování přípravy pro příští vyučovací jednotky. Dále učitel vypisuje deník evidence, zápisníky bezpečnosti práce, osobní listy žáků, denní přípravu atd.[4, 2].

Požadavky na odborné učebny a dílny v praxi

Praxe patří mezi integrující předměty učebního plánu. Podstatou je práce s nářadím, různými pomůckami v kombinaci s názornými modely, schémata apod. Žák se přímo v procesu pracovní činnosti má naučit pracovní postupy na strojích a s nářadím a technologii výrobních postupů [3]. Pro splnění všech obecných a specifických cílů v praxi je potřebné vytvořit vhodné vyučující prostředí [2]. Tzn. že musíme splnit určité požadavky kladené na učební prostory, v kterých praxe probíhá.

Nutné požadavky:

- požadavky na materiálně-technické zabezpečení výuky
- požadavky na bezpečnost práce ve vyučovacím procesu
- požadavky na hygienu práce ve vyučovacím procesu
- didaktické požadavky

Požadavky na materiálně-technické zabezpečení výuky

Praxe svým charakterem a zaměřením patří mezi vyučovací předměty, u kterých se převážná část vyučovacího procesu realizuje prostřednictvím praktických činností, při kterých žáci získávají potřebné teoretické a praktické vědomosti, učí se aplikovat získané teoretické a praktické vědomosti (které získali v ostatních odborných předmětech, ale i v praxi) v praktické činnosti, tj. jejich pasivní teoretické a praktické vědomosti se stávají aktivními a v neposlední míře získávají zručnost a návyky potřebné pro výkon jejich budoucího povolání [2].

Požadavky na materiálně-technické zabezpečení výuky můžeme rozdělit na

- požadavky na materiál,
- požadavky na stroje a nástroje,
- ostatní materiálně-technické požadavky.

Didaktické požadavky

Odborné učebny a dílny pro praxi je potřebné vybavit přiměřenou didaktickou technikou a podle možností i výpočetní technikou. Konkretizace jednotlivých didaktických a výpočetních technik velmi závisí na studijním oboru, místních podmínkách a možnostech.

Z hlediska vyučovacího procesu je možné didaktické požadavky kladené na učebny a dílny pro praxi z hlediska rozdělit následovně:

- požadavky na velikost prostorů
- požadavky na rozmístění a umístění jednotlivých pracovišť žáků
- požadavky na stroje, přístroje a nástroje z hlediska vyučovacího procesu
- požadavky na zabezpečení didaktickou technikou
- požadavky na zabezpečení názornými učebními pomůckami
- ostatní nespecifikované požadavky.

Jednotlivé pracoviště žáků jsou v souladu s příslušnými bezpečnostními a hygienickými předpisy, ale zároveň i splňovali náročné požadavky z aspektu vyučovacího procesu. Jedná se hlavně o zabezpečení:

- dobré komunikace učitele s žáky,
- optimální využití didaktické techniky,
- optimální využití názorných učebních pomůcek,
- dobré pracovní pohody žáků i učitele,

- možnosti optimální manipulace s materiálem, nástroji a přístroji, dalších možných podmínek pro vyučovací proces v závislosti na učebním oboru a místních podmínkách.

V praxi se žáci učí aplikovat teoretické vědomosti prakticky, proto je při těchto činnostech výhodné využívat vhodných názorných pomůcek, které významně usnadňují pochopení problematiky učiva. Je proto žádoucí, aby dílny byla vybavena přiměřeným rozsahem názorných pomůcek [2].

Požadavky na hygienu práce

Odborné učebny a dílny pro praxi musí také vyhovovat příslušným hygienickým normám a předpisům. Z hlediska práce se jedná hlavně o následující faktory:

1. barevnost prostředí
2. hlučnost
3. osvětlení
4. teplota prostředí
5. vlhkost vzduchu
6. prašnost [2].

Tyto aspekty musí být zohledňovány už při projektování příslušných prostorů, stejně tak je důležité průběžné a soustavné sledování těchto faktorů v průběhu školního roku pro případné opatření a odstranění zjištěných závad.

Požadavky na bezpečnost práce

Odborné učebny a dílny, v kterých probíhá praxe musí mimo jiné splňovat i požadavky na bezpečnost práce. Práce žáků, ale i učitele musí být bezpečná a zdraví nezávadná.

Oblast bezpečnosti a hygieny práce se zabývá zejména těmito úkoly:

1. Zajištění, udržování a kontrola pracovních podmínek - vnějších i vnitřních, aby mohly být plněny požadavky na bezpečnou a zdravotně nezávadnou činnost na daném pracovišti.
2. Pravidelné seznamování žáků se zásadami bezpečné práce, průběžná výchova k jejich dodržování. Kontrola potřebných znalostí, příslušných předpisů a ustanovení.
3. Cyklická kontrola stavu všech používaných technických prostředků sloužících k výuce [13].

Z hlediska bezpečnosti práce můžeme požadavky na odborné učebny a dílny rozdělit následovně:

- požadavky na bezpečnost prostorů
- požadavky na stroje, nástroje a přístroje z aspektu bezpečnosti práce
- požadavky na rozmístění strojů a pracovních prostorů žáků
- požadavky na vybavení pracoviště osobními ochrannými pomůckami pro žáky a mistra.

Všechny tyto požadavky musí být splněny v souladu s příslušnými platnými normami a předpisy [2].

Úkoly učitele při výchově k bezpečnosti práce

Úkolem učitele je dosáhnout, aby dodržování zásad bezpečnosti práce se stalo žákům samozřejmostí. Žáci musí být v průběhu učební doby důkladně seznamováni s platnými předpisy, ale také s úrazovou problematikou svého budoucího povolání. Výchova k bezpečné práci musí být zaměřena na dodržování správných a bezpečných způsobů práce. Účinným výchovným prostředkem jsou hlavně instruktáže, rozhovory, osobní příklad učitele a instrukční materiály [4].

Součástí poučení o bezpečnosti práce je úvodní instruktáž, která se provádí na začátku výukového období. V úvodní instruktáži seznámíme žáky se základními pokyny bezpečnosti a hygieny práce vymezující obecně platná pravidla chování ve výukových prostorech. Dále pak poučení o bezpečnosti pro elektrická zařízení a pravidla bezpečnosti práce na strojích a to jen v případě, že se předpokládá práce na těchto zařízeních [13].

Praktická část

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na vlastní metodické zpracování tematického celku odborného předmětu. Byl zvolen předmět Praxe druhého ročníku studijního oboru 31 - 43 - M/001 (31 - 25 - 6) Oděvnictví. Tento předmět je vyučován ve všech čtyřech ročnících a v druhém ročníku je hodinová dotace 4 hodiny za týden (celkem 136 hodin za rok). Předmět odborný výcvik je v druhém ročníku tvořen 6 tematickými celky (viz rámcový rozpis učiva příloha č.1). Jeden z těchto rámcových celků má název „Dámská halenka, pánská košile – hotovení vzorníků“, jehož součástí je „Zapravení průkrčníku – fazonkový, polostojatý, košilový límec“. Pro praktickou část zpracování tematického celku byl vybrán Fazonkový (rozhalenkový) límec. Dané téma bylo rozloženo na dvě vyučovací jednotky (tzn. 8 vyučovacích hodin po 45 minutách)

Tematický celek

Předmět: Praxe

Tematický celek: Fazonkový (rozhalenkový) límec

1. vyučovací jednotka (4 hodiny)

Cíle:

- znalost zákonitostí pokládání stříhových dílů límce a halenky na materiál
- znalost důvodů vyztužování vrchního límce a předního kraje
- popsat a vysvětlit hotovení límce
- stručně uvést další možnosti hotovení límce a předních krajů

Vyučovací prostředky a technické prostředky využité v hodině:

1.varianta (varianta byla využita ve výuce na Střední průmyslové škole textilní v Liberci - viz místní seznam příloha č. 2)

Navržené vyučovací prostředky pro použití v hodině:

- kopie stručného postupu hotovení rozhalenkového límce pro studenty (viz příloha č. 3)
- šablony jednotlivých stříhových dílů (viz příloha č. 6)
- vzorníky jednotlivých operací hotovení límce a všívání límce do průkrčníku (viz příloha č. 7)

Technické prostředky využité v hodině:

- tabule

2.varianta (varianta, která může být využita za předpokladu, že se v dílně vyskytuje zpětný projektor)

Navržené vyučovací prostředky pro použití v hodině:

- kopie stručného postupu hotovení rozhalenkového límce pro studenty (viz příloha č. 3)
- šablony jednotlivých stříhových dílů (viz příloha č. 6)
- vzorníky jednotlivých operací hotovení límce a všívání límce do průkrčníku (viz příloha č. 7)

Technické prostředky využité v hodině:

- zpětný projektor - folie (příloha č. 4)

3.varianta (varianta, která může být využita za předpokladu, že se v dílně vyskytuje dataprojektor)

Navržené vyučovací prostředky pro použití v hodině:

- kopie stručného postupu hotovení rozhalenkového límce pro studenty (viz příloha č. 3)
- šablony jednotlivých stříhových dílů (viz příloha č. 6)
- vzorníky jednotlivých operací hotovení límce a všívání límce do průkrčníku (viz příloha č. 7)

Technické prostředky využité v hodině:

- dataprojektor (příloha č. 5)

Zahájení:

- nástup žáků a vzájemný pozdrav žáků a učitele, zápis do třídní knihy, kontrola přítomnosti žáků, kontrola upravenosti žáků z hlediska bezpečnosti a hygieny práce

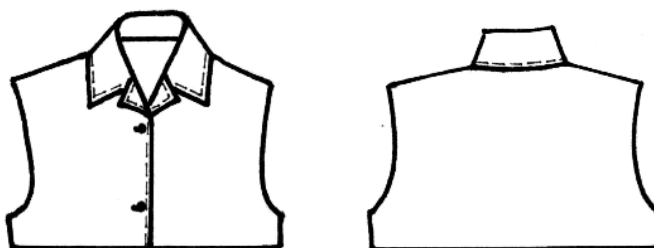
- příprava strojů a přístrojů, které žáci budou potřebovat při praktických činnostech

Instruktaž nového učiva:

- navržená vyučovací metoda: monologická a názorná (vysvětlování v kombinaci s předváděním prováděných činností)
- výklad bude prováděn v logických celcích průběhu šití límce a všívání límce do průkrčníku

Ověření teoretických vědomostí žáků:

- formou kontrolních otázek učitel zjistí, zda žáci mají potřebné teoretické vědomosti, které budou využívat při praktické činnosti
- otázky budou typu : zda žáci poznají rozhalenkový límec, zda ho dokážou nakreslit či ukázat na nějaké spolužačce, zda vědí, kde se používá tento límec, zda znají nějaké jiné límce používané na dámských halenkách a dále například zda vědí jak se správně pokládají stříhové díly límce a halenky na materiál, zda vědí, které části halenky a límce se vyztužují a proč atd.

Vlastní instruktaž:**Rozhalenkový límec**

Obr. 1. Náčrt rozhalenkového límce

Límec

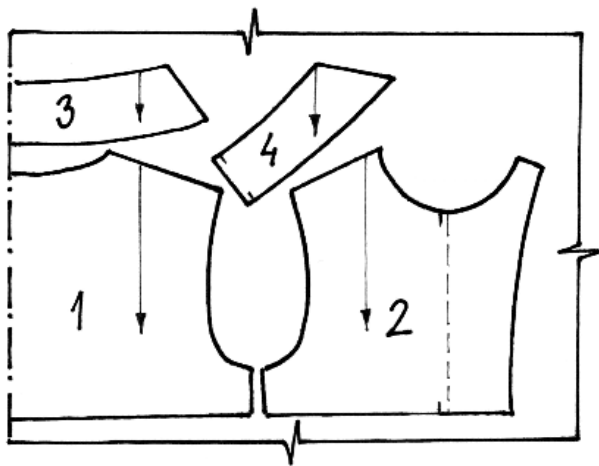
Je obepínací a je všitý do průkrčníku předního dílu mezi přední díly a krajové podsádky, do průkrčníku zadního dílu je všitý pouze spodní límec a vrchní límec je zahnutý a prošílý. Vrchní límec je vyztužený lepící výztužnou vložkou.

Stříhání a příprava

Součásti halenky se pokládají na materiál způsobem:

- ZD se položí středem po osnově (1)
- PD se položí předním krajem po osnově (2)
- vrchní límec se položí po osnově (3)
- spodní límec se položí kosmo (4)

(obr. 2.)

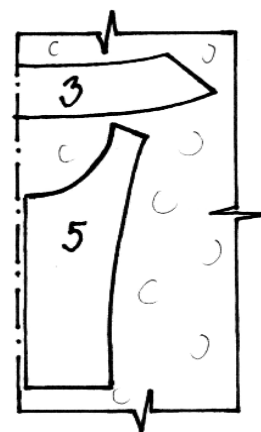
Obr. 2. Rozložení střihových dílů na materiál

Výztužný materiál (obr. 3.):

- vrchní límec (3)
- přední podsádka (5)

Nástřihy naznačit:

- střed ZD
- střed vrchního i spodního límce a náramenicový bod
- přední kraje
- šíře překlada

Obr. 3. Rozložení dílů na výztužný materiál

Pracovní postup

Zhotovení límce

1. Sešít středové okraje spodního límce.

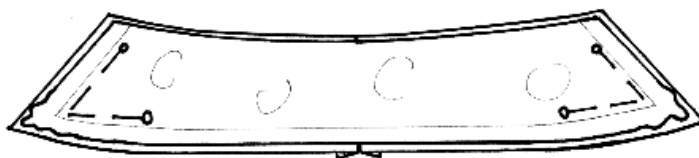
Obě poloviny límce na sebe, a to stejně v převěsových, středových a průkrčníkových okrajích. Šije se 1 cm od okraje.

Obr. 4. Sešití středových krajů spodního límce

2. *Rozžehlit švové záložky středového švu.*
3. *Vyztužit vrchní límec podlepením.*
4. *Zakreslit tvar límce a sešpendlení límců.*

Tvar límce se nakreslí na rubní stranu spodního límce křídou podle šablony. Špendlením navolnit vrchní límec.

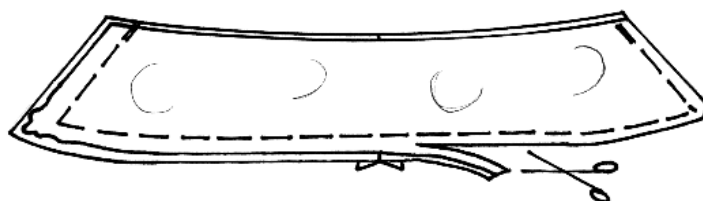
Obr.5. Zakreslení tvaru límce a sešpendlení límců

5. *Předšit přední a převěsové kraje límce*

Šije se po spodním límci podle zakresleného tvaru. Vrchní límec se ve špičkách navoňuje podle špendlení, aby se nepřetáčela výpustka na vrchní stranu.

6. *Obstříhnout švové záložky předšitého límce.*

Švové záložky se obstříhnou na šíři 0,5 cm a ve špičkách se obstříhnou na šíři 0,3 cm. Tato operace usnadňuje vytvarování krajů a špiček.

Obr.6. Obstříhnutí švové záložky předšitého límce

7. *Rozžehlení nebo vymnutí švových záložek předšitého límce.*
8. *Obrátit límec do lícni strany a vymnout kraje a špičky.*
9. *Zastehovat kraje límce.*

Stehuje se po spodním límci a z vrchního límce se vytváří výpustka.

10. *Přežehlení límce a vytvořené výpustky.*

Zhotovení předních dílců

11. Vyztužit krajové podsádky PD.

12. Obnitkovat zadní a náramenicový okraj krajových podsádek (spolu s výztužnou vložkou).

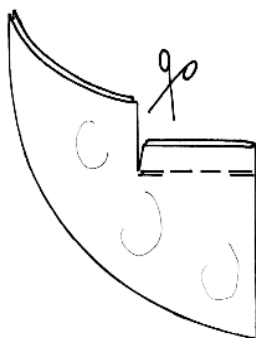
13. Předšit rohy překlady PD.

Přední krajová podsádka se přehne v předním kraji lícem ne líc předního dílu. Překlad se předšije kolmo na přední kraj. Šije se 1 cm od průkrčníkového okraje po krajové podsádce od předního kraje ke středu předního dílu.

Pozn. Našpendlit límec pro kontrolu krajů předních dílů.

14. Sestříhnout švové záložky rohů překladů.

Švové záložky se sestříhnou na šíři 0,5 cm a prodlouží se nástřih značky překladu.

Obr.7. Sestříhnutí švové záložky rohů překladů

15. Obrátit rohy překlady do lícní strany a vymnout.

16. Vyžehlít rohy překlady a přežehlít přední kraje.

Přední kraj se může i zastehovat.

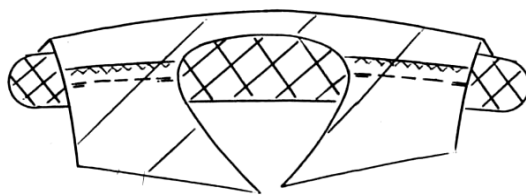
Montáž

17. Sešít náramenicové okraje.

Sešpendlení náramenicových krajů při současném navolňování zadního dílu. Šije se po předních dílech, aby se plynule navoňoval ZD.

18. Obnitkovat dohromady švové záložky náramenicových švů.

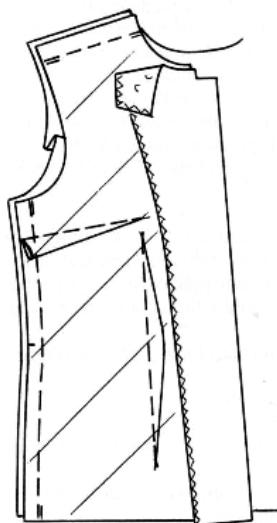
19. Přežehlít švové záložky náramenicových švů směrem do ZD.

Obr.8. Přezhelení švové záložky náramenicových švů směrem do ZD

20. Sešít boční kraje.

Sešpendlení bočních krajů s navolňováním ZD. Šije se po PD.

Obr.9. Sešití bočních krajů

21. Obnitkovat dohromady švové záložky bočních švů.

22. Přezhlit švové záložky bočních švů směrem do ZD.

Pozn. Náramenicové a boční švy na halence se mohou také rozžehlit[1, 12].

Nácvik pracovních dovedností:

- žáci provádějí jednotlivé úkony operací hotovení límce a montáže dílů halenky, které jim byly názorně vysvětleny a zadány k vyhotovení
- učitel prochází mezi žáky a pozoruje jejich pracovní činnosti
- po ukončení cvičení žáci provádějí úklid na pracovišti

Hodnocení vyučující jednotky:

- učitel uzavírá vyučující jednotku hodnocením, shrnutím výsledků, provede rozbor a hodnocení učebních úkolů, výrobků a prací žáků, odpoví na případné otázky žáků
- v závěru učitel opět zopakuje nejdůležitější zásady pracovních činností
- učitel sdělí program příští vyučovací jednotky což bude dokončení všívání rozhalenkového límce

Závěr hodiny:

- v závěru vyučující jednotky probíhá nástup učební skupiny, hlášení, kontrola upravenosti žáků, organizační záležitosti, pozdrav a odchod žáků

2. vyučovací jednotka (navazující - 4 hodiny)***Cíle:***

- popsat a vysvětlit všívání límce do průkrčníku dámské halenky
- stručně uvést další možnosti všívání límce a uvést rozdílnosti v dokončovacích pracích šití rozhalenkového límce

Vyučovací prostředky a technické prostředky využité v hodině:

- (viz. 1.vyučovací jednotka str.26)

Zahájení:

- nástup žáků a vzájemný pozdrav žáků a učitele, zápis do třídní knihy, kontrola přítomnosti žáků, kontrola upravenosti žáků z hlediska bezpečnosti a hygieny práce
- příprava strojů a přístrojů, které žáci budou potřebovat při praktických činnostech

Instruktaž nového učiva:

- navržená vyučovací metoda: monologická a názorná (vysvětlování v kombinaci s předváděním prováděných činností)
- výklad bude prováděn v logických celcích průběhu šití límce a všívání límce do průkrčníku

Ověření teoretických vědomostí žáků:

- formou kontrolních otázek učitel zjistí, zda žáci mají potřebné teoretické vědomosti, které budou využívat při praktické činnosti

- otázky budou opakovacího typu, a budou se věnovat minulé vyučovací jednotce : žáci by měli stručně uvést kroky šití límce a montáže dílů halenky

Vlastní instruktáž:

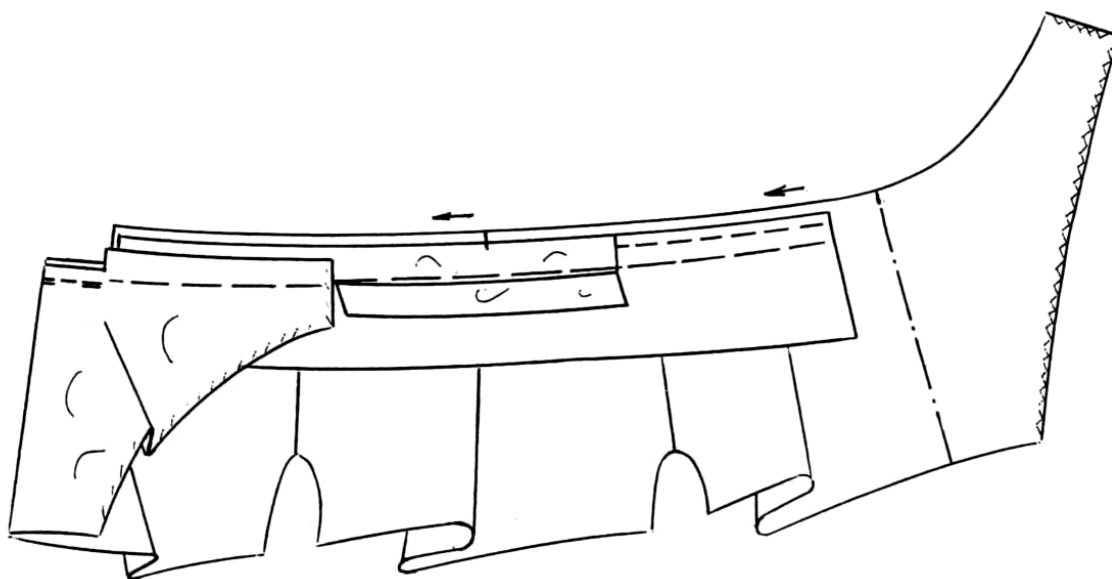
Montáž límce do průkrčníku

23. Zkontrolovat tvar průkrčníku a naznačit pomocné značky.

Halenka se složí lícem k sobě na polovinu a náramenicové švy se přiloží na sobe. Nerovnosti v průkrčníku se vyrovnají obstřížením a nástřihem se naznačí střed průkrčníku. Límec se přehne na polovinu a nástřihem naznačí střed límce.

24. Vestehovat límec do průkrčníku.

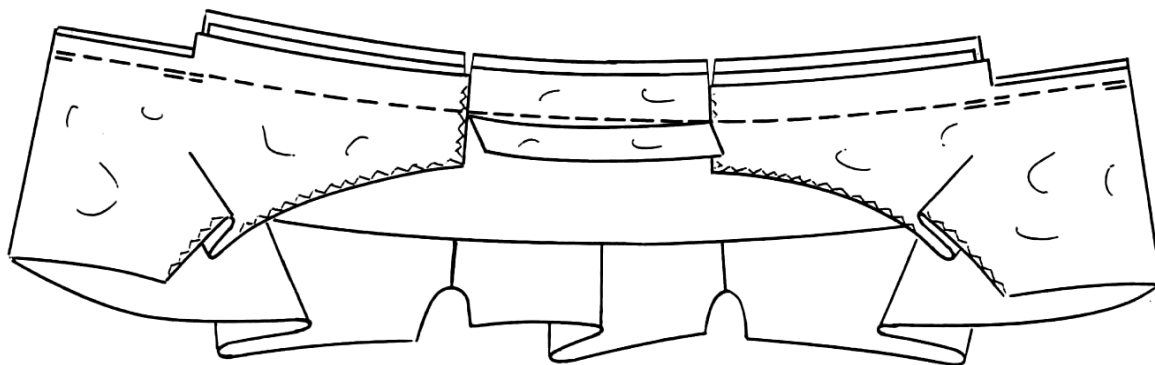
Límec se položí lícem spodního límce na líc zadního dílu. Střed límce se umístí na střed ZD. Průkrčníkové okraje límce a dílů se urovnávají zároveň. Stehuje se od středu límce směrem doleva k přednímu kraji límce a potom z pravé strany od předního kraje límce do středu límce. Stehuje se 0,9 cm od okraje. Do zadního průkrčníku se vestehuje pouze spodní límec. U náramenicových okrajů se švová záložka průkrčníkového švu vrchního límce nástřihne do hloubky 1 cm. Do předního průkrčníku se vestehují oba límce. Přední kraj límce končí u předšitého překladu. Kraiová podsádka ohnutá v předním kraji lícem na líc předního dílu se přiloží do průkrčníku na vestehovaný límec a přistehuje se. Náramenicový okraj podsádky končí u náramenicových okrajů dílů.

Obr.10. Vestehování límce do průkrčníku

25. Všít límec do průkrčníku.

Límec se do průkrčníku všije těsně vedle stehování (1 cm od okraje). Šije se od levého předního kraje límce směrem k pravému přednímu kraji límce a šití navazuje na předšití překladů. V předním průkrčníku se šije po krajové podsádce a v zadním průkrčníku po spodním límci.

Obr. 11. Všít límce do průkrčníku

Provést nástřihy na límci a v průkrčníku u náramenicových švu. Tyto švové záložky se pak podehnou do límce.

26. Zkontrolovat všití límce a vypárat pomocné stehy.**27. Obrátit rohy překladu do lícní strany.****28. Sežehlít švové záložky průkrčníkového švu v zadním průkrčníku směrem do límce.**

Pozn. Švové záložky je nutno před sežehlením nastříhnout kolmo k šití.

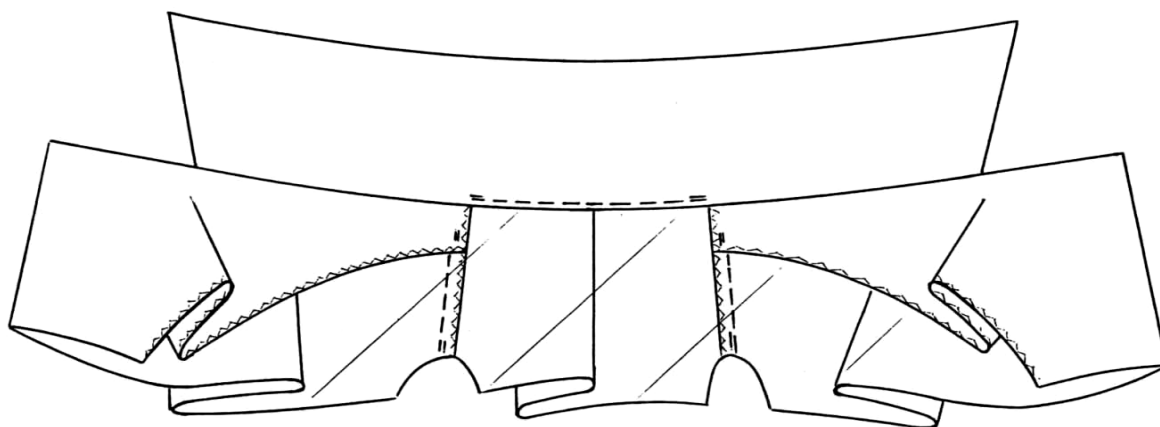
29. Podehnout a zastehovat vrchní límec v zadním průkrčníku a zastehovat v průkrčníku předních dílů.

Švová záložka vrchního límce se v zadním průkrčníku zahne do rubní strany tak, aby zahnutý kraj zakryl všití límce do průkrčníku a límec se zastehuje 0,5 cm od zahnutého kraje.

Průkrčník předních dílů se zastehuje pod švovou záložkou. Stehuje se po krajové podsádce a podsádka se spolu s předním dílem vypíná, aby se odstranily závaly ve švu a usnadnilo se žehlení všitého límce.

30. Prošít vrchní límec v zadním průkrčníku a uzašít náramenicové okraje podsádek na švové záložky náramenicových švů.

Vrchní límec se v zadním průkrčníku prošije 0,2 cm od podehnutého kraje. Náramenicové okraje podsádek se připevní na švové záložky náramenicových švů uzašitím.

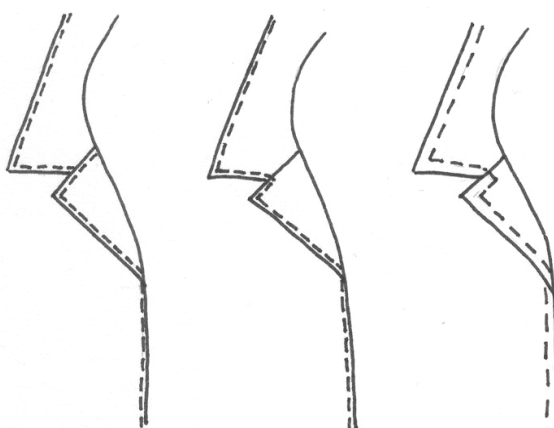
Obr. 12. Prošití vrchního límce v zadním průkrčníku a uzašití náramenicových okrajů podsádek na švové záložky náramenicových švů

31. Vypárat pomocné stehy.

32. Prošití přední kraje a kraje límce

Přední kraje a rohy překlada se prošijí po podsádkách. Kraje límce se prošijí po vrchním límci. Šije se 0,2 cm od kraje a začíná se na pravé straně u dolního kraje.

Někdy se límec prošije zvlášť a při prošití předních krajů se a rohů překlada se prošije i průkrčníkový šev.

*Obr. 13. Prošití předních krajů a kraje límce
a. prošití na milimetr v kraji - 1. způsob*

b. prošití na milimetr v kraji - 2. způsob

c. prošití na patku

33. *Vyžehlít všitý límec.* [1, 12]

Nácvik pracovních dovedností:

- žáci provádějí jednotlivé úkony operací všívání límce do průkrčníku, které jim byly názorně vysvětleny a zadány k vyhotovení
- učitel prochází mezi žáky a pozoruje jejich pracovní činnosti a případně je opravuje v jejich pracích
- žákyním, které jsou hotové dříve bude zadána další práce a to buď práce pro školu (šití a žehlení ručníků), nebo práce na opakování hotovení límce (může být i klasifikovaná), nebo práce na hotovení vlastního výrobku
- po ukončení cvičení žáci provádějí úklid na pracovišti

Hodnocení vyučovací jednotky:

- učitel uzavírá vyučovací jednotku hodnocením, shrnutím výsledků, provede rozbor a hodnocení učebních úkolů, výrobků a prací žáků, odpoví na případné otázky žáků
- v závěru učitel opět zopakuje nejdůležitější zásady pracovních činností a shrne celkově obě vyučovací jednotky a zvládnutí tématického celku
- učitel sdělí program příští vyučovací jednotky

Závěr hodiny:

- v závěru vyučovací jednotky probíhá nástup učební skupiny, hlášení, kontrola upravenosti žáků, organizační záležitosti, pozdrav a odchod žáků
- učitel probere výsledky samostatné práce žáků a tyto ohodnotí pro vlastní osobu, získané poznatky pak může využít při zpracování přípravy pro další vyučovací jednotky

Závěr

Cílem práce bylo v první řadě vypracování návrhu praktického cvičení, a to tématu vypracování rozhalenkového límce.

V první části je uvedeno seznámení se se základními pojmy, vyučovacími metodami a vyučovacími prostředky. Věnuje se praxi, jejímu průběhu a přípravy na ní a požadavkům na dílny.

Druhá část se věnuje vlastní metodické přípravě tématického celku. Námi vypracovaná metodická příprava tématického celku je koncipovaná jako možný vzor metodické přípravy pro praxi vůbec. Plní tak funkci metodologicko-didaktického pozadí vyučování na praxi. Pro vyšší efektivnost vyučování vyučovaného předmětu byly zvoleny slovně názorné vyučovací metody a byly připraveny didaktické pomůcky. Součástí přípravy bylo zhotovení kopií stručného postupu hotovení rozhalenkového límce pro studenty (xerokopie pracovního postupu), dále nákresy se stručným postupem hotovení límce na foliích při použití zpětného projektoru, nákresy se stručným postupem práce hotovení límce v prezentaci Powerpoint při použití dataprojektoru, stříhové šablony jednotlivých dílů límce a halenky, a byly vypracovány vzorníky hotovení límce a všívání límce do průkrčníku z textilního materiálu. Tyto pomůcky byly a dále mohou být přímo využity ve vyučovacím procesu.

Celý tématický celek byl odučen na Střední průmyslové škole textilní v Liberci u studentek 2.ročníku v rámci stanovených učebních osnov. Absolvovaná zkušenost vyučování na praxi nám ukázala některé pro nás nové aspekty pedagogické práce a odhalila rozdíly mezi teoretickou a praktickou výukou. Kromě obtíže udržitelnosti základního atributu efektivního vyučování - disciplíny, která je zvláště při práci se stroji a v dílnách vůbec velice důležitá, jsou dalšími obtížemi správná hospodárnost s časem, časově logické rozvrhnutí instruktáže tématu, a hlavně téměř nemožná plná a stejná pozornost učitele ke všem žákům zároveň.

Různost schopností a zručností studentek vede podle nás k nutnosti rozdělit studentky do skupin, které by vedly vybrané nejzručnější z nich, čím by se mohlo dosáhnout zvýšení motivace zaostávajících a současně se tak může posilnit smysl pro kolektivní práci. Dalším možným řešením by mohlo být rozdělení studentek do dvou skupin, přičemž té „slabší“ by bylo věnováno více pozornosti ze strany učitele. Zvýšení motivace by mohlo být dosaženo také soustředěním výuky na netradiční techniky

(samozřejmě po zvládnutí základních technik), kterými by si studentky mohly zpestřit vlastní šatník.

Chtěla bych dodat, že námi vypracované didaktické pomůcky (a to xerokopie pracovního postupu hotovení límce, stříhové šablony jednotlivých dílů límce a halenky, vzorníky hotovení límce a všívání límce do průkrčníku z textilního materiálu) byly velmi účelně využity při výuce a žákyně tyto pomůcky přivítaly velmi kladně.

Zkušenost výuky na Střední průmyslové škole textilní v Liberci, předmět praxe byla pro mne obohacující a přesvědčila mne o náročnosti povolání učitele.

Seznam použité literatury

- [1] BURDA K 622 - Šití krok za krokem. Verlag Aenne Burda GmbH&Co. Offengurg: 1994
- [2] CINA, M., VILMON, V. Vybrané kapitoly z didaktiky odborného výcviku. Pedagog. Fakulta v Nitre 1992. ISBN 80-85183-73-0
- [3] DRAHOVZAL, J., KILIÁN, O., KOHOUTEK, R. Didaktika odborných předmětů. Brno: Paido 1997. ISBN 80-85931-35-4
- [4] FORMAN, K. Úvod do didaktiky odborného výcviku pro mistry odborné výchovy. 1.vydání. Olomouc UP 1995. ISBN 80-7067-527-6
- [5] KRATOCHVÍL, M., SOLFRONK, J., URBÁNEK, P. Základy didaktiky. 1. vydání. Liberec: TU 2002
- [6] MAŇÁK, J., ŠVEC, V. Výukové metody. Paido, Brno 2003. ISBN 80-7315-039-5
- [7] MAŇÁK, J. Nárys didaktiky. 1.vydání. Masarykova univerzita v Brně: 2000. ISBN 80-210-1661-2
- [8] NIKL, J. Didaktické aspekty technických výukových prostředků. Liberec: TU 2002
- [9] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. Pedagogický slovník. 2.rozšířené a přepracované vydání. Praha: Portál 1998
- [10] RYS, S. Příprava učitele na vyučování. 1. vydání. Praha: SPN 1979
- [11] SYROVÁTKA, J., VACEK, J. Kapitoly z didaktiky technických vyučovacích předmětů. Liberec: VŠST Liberec 1991
- [12] VELÍKOVÁ, E. Oděvní technologie II. Informatorium s.r.o. Praha 2001
- [13] VINTR, J. A KOL. Základy didaktiky pro učitele odborných předmětů. 1.vydání. České Budějovice 2002. ISBN 80-7040-544-9
- [14] ŽIDŮ, M. Didaktika odborných předmětů. Liberec: přednášky TU 2002

Přílohy

- Příloha 1 Učební dokumenty
- Příloha 2 Seznam věcí v dílně (Střední průmyslová škola textilní v Liberci)
- Příloha 3 Vzor kopie stručného postupu hotovení rozhalenkového límce pro studenty
- Příloha 4 Vzor folií s nákresy a se stručným postupem hotovení límce při použití zpětného projektoru
- Příloha 5 Prezentace v Powerpointu s nákresy a se stručným postupem hotovení límce při použití dataprojektoru Nelze vložit!!!!
- Příloha 6 Šablony stříhových dílů límce a halenky
- Příloha 7 Vzorníky postupu hotovení límce a všívání límce do průkrčníku

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY

METODICKÉ POZNÁMKY K PRÁCI S UČEBNÍMI DOKUMENTY

studijního oboru

31 - 43 - M/001 (31-25-6) ODĚVNICTVÍ

Vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne
30. ledna 1995, č.j. 11404/95-23 s platností od 1. září 1995 počínaje 1.
ročníkem

1. Profil absolventa

Škola přejímá z učebních dokumentů části profilu absolventa vztahující se k všeobecně vzdělávacím předmětům a odborným předmětům povinného základu. V případě posílení hodinové dotace všeobecně vzdělávacích předmětů z hodin určených pro profilující odborné předměty (podle požadavků na absolventa) upraví škola tuto část profilu absolventa tak, aby vyjádření úrovně absolventem získaných vědomostí a dovedností byla v souladu s obsahem a rozsahem posílených všeobecně vzdělávacích předmětů.

Část profilu absolventa obsahující specifické vědomosti, dovednosti a činnosti škola zpracovává jako podklad pro zpracování konkrétního učebního plánu platného pro školu, tzn., že výběr požadovaných vědomostí, dovedností a činností ovlivní výběr profilujících odborných předmětů do učebního plánu. Zpracovatelé při zpracování této části profilu absolventa vycházejí z požadavků hospodářské sféry regionu a požadavků žakovské a rodičovské veřejnosti. Relativně komplexním a systematickým výběrem a uspořádáním požadovaných vědomostí, dovedností a činností, které budou absolventi schopni používat a vykonávat, lze na jednotlivých školách vytvářet určitá odborná zaměření absolventů nebo absolventa připravit i univerzálněji. V případě požadavku připravit absolventa univerzálněji musí škola tento požadavek promítnout do profilu absolventa a posílením hodinových dotací odborných předmětů povinného základu z hodin určených na profilující odborné předměty, eventuálně vhodnou kombinací posílení odborných předmětů povinného základu a zařazení dalších předmětů v rámci profilujících odborných předmětů. Případná odborná zaměření nejsou označena kódy a nejsou oficiálně uvedena ve vyhlášce MŠMT ČR.

Příklad zpracování části profilu absolventa obsahující specifické vědomosti, dovednosti a činnosti ve vazbě na; profilující předměty:

Střední průmyslová škola oděvní v .....

PROFIL ABSOLVENTA

studijního oboru

31 - 43 - M/001 (31-25-6) ODĚVNICTVÍ

Část vztahující se k požadovaným specifickým vědomostem, dovednostem a činnostem ve vazbě na učební plán platný pro třídu ..... (celý studijní cyklus) od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem

Absolvent se dále vyznačuje specifickými vědomostmi, dovednostmi a činnostmi vycházejícími z konkrétních požadavků vznášených hospodářskou praxí, regionem a rodičovskou a žakovskou veřejností na profil absolventa.

Jedná se o níže uvedené vědomosti, dovednosti a činnosti:

Zaměření na technologii oděvů

Absolvent je připraven zejména pro výkon technických a ev. technicko-ekonomických činností. Má

- široký okruh dovedností a vědomostí vypracovat návrh pracovního, technologického a výrobního postupu, určit použití strojů a přídavných zařízení pro výrobu daného výrobku, navrhnout výrobní linku
- široký okruh dovedností a vědomostí posoudit vlastnosti . materiálů a vycházet z nich při volbě technologického postupu
- vědomosti o speciálních oděvních technologiích
- vědomosti a dovednosti nutné pro dodržování technologické kázně a kvality výrobku.

Zaměření na konstruování oděvů

Absolvent je připraven zejména pro výkon technických a ev. technicko-ekonomických činností. Má

- široký okruh dovedností konstruovat a modelovat oděvy podle
- typu postavy včetně úprav, a to ručně i na počítači
- dovednosti a vědomosti posoudit vlastnosti materiálů a vycházet z nich při konstruování stříhů a modelování oděvů
- dovednosti a vědomosti vypracovat návrh pracovního, technologického a výrobního postupu, určit použití strojů a přídavných zařízení pro výrobu daného výrobku
- dovednosti hodnotit oděvní výrobky z hledisek funkčních, konstrukčních, výrobně-ekonomických a estetických
- vědomosti z oblasti normalizace a standardizace.

Zaměření na podnikání

Absolvent se připravuje zejména pro výkon technicko-ekonomických činností. Má

- dovednosti zpracovávat podklady pro výpočet mezd, kalkulací nákladů a provádět technicko-ekonomickou analýzu
- dovednosti a vědomosti (orientační) v administrativní, účetní, právní a obchodní agendě, ve zpracování písemností spojených s podnikatelsko-obchodní činností
- vědomosti a dovednosti z oblasti sběru a zpracování informací
- vědomosti o podstatě a významu informační soustavy podnikatelského subjektu, rozpočetnictví, účetnictví podvojném a jednoduchém, o operativní evidenci a statistice
- vědomosti a dovednosti ve zvládnutí techniky administrativních prací a vedení agend podnikatele včetně uplatnění zákonů daňové soustavy
- znalosti základních právních norem a dovednosti pracovat s právními normami a využívat jich v podnikatelské činnosti.

Poznámka: Příklad se vztahuje k dále uvedenému vzorovému zpracování učebního plánu.

2. Učební plán

V učebních dokumentech není zařazen učební plán v tradiční formě, ale v souhrnné podobě za celé studium. Takto zpracovaný učební plán dává možnost školám zařadit vyučovací předměty optimálně v návaznosti na požadovaný profil absolventa a specifika konkrétní školy, aniž by byly svazovány požadavky s potřebami dalších škol. K učebnímu plánu jsou zpracovány podrobné poznámky, zde je uveden pouze pro inspiraci příklad zpracování konkrétního učebního plánu. Škola musí mít pro každou třídu zpracovaný učební

plán do jednotlivých ročníků čtyřletého studia, tento učební plán musí být schválen ředitelem školy; takto zpracovaný učební plán je součástí povinné dokumentace školy.

Vzorové zpracování učebního plánu - příklad:

Střední průmyslová škola oděvní v ....

UČEBNÍ PLÁN
studijního oboru
31 - 43 - M/001 (31-25-6) ODĚVNICTVÍ

Denní studium absolventů základní školy

Učební plán je platný pro třídu ..... (celý studijní cyklus) od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů		Celkový počet týdenních vyučovacích hodin za studium
A.	Povinné vyučovací předměty	128
1.	<i>Předměty povinného základu všeobecně vzdělávací</i>	53(30)
	Český jazyk a literatura	10(1)
	Cizí jazyk	12(12)
	Společenské vědy (OBN, DEJ)	7
	Matematika	8(2)
	Přírodní vědy (FYZ, CHE, ZEK)	8(4)
	Tělesná výchova	8(8)
2.	<i>Předměty povinného základu odborné</i>	58-65(45-52)
	Výpočetní technika	4(4)
	Strojnictví a automatizace	8(2)
	Technické kreslení	2(2)
	Ekonomika	5(2)
	Nauka o materiálu	5(5)
	Oděvní technologie	10(8)
	Konstrukce a modelování oděvů	10(8)
	Základy oděvního výtvarnictví	2(2)
	Praxe (učební)	viz. jednotlivá zaměření
3.	<i>Profilující odborné předměty</i>	10-17

	<i>Zaměření na technologii oděvů</i>	
	Oděvní technologie +)	4(4)
	Aplikovaná výpočetní technika	3(3)
	Oděvní výtvarnictví	2(2)
	Technická cvičení	3(3)
	Praxe (učební)	19(19)
	<i>Zaměření na konstruování oděvů</i>	
	Konstrukce a modelování oděvů +)	4(4)
	Aplikovaná výpočetní technika	3(3)
	Oděvní výtvarnictví	2(2)
	Technická cvičení	3(3)
	Praxe (učební)	19(19)
	<i>Zaměření na podnikatelství</i>	
	Právní nauka	2
	Základy podnikání	3(2)
	Technika administrativy	2
	Obchodní korespondence	2
	Účetnictví	4(3)
	Praxe (učební)	18(18)
B.	<u>Nepovinné vyučovací předměty</u>	

Poznámka:

Hodiny vyučovacích předmětů oděvní technologie a konstrukce a modelování oděvů zařazených v zaměření na technologii oděvů a v zaměření na konstruování oděvů označené +) se použijí k rozšíření hodinových dotací předmětů stejného názvu v kategorii odborné předměty povinného základu.

3. Učební osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů

Učební osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů jsou vydány samostatně. Vyučující pracují s učebními osnovami běžným způsobem.

4. Rozpracování učebních osnov odborných předmětů povinného základu

Učební osnovy odborných předmětů povinného základu zařazené v tomto souboru učebních dokumentů je nutné zpracovat do podmínek školy ve formě tematického plánu.

Všechny učební osnovy zařazené do souboru obsahují dvě části učební osnovy: pojetí vyučovacího předmětu a rámcový rozpis učiva.

V části pojetí vyučovacího předmětu se velice stručně uvádějí cíle předmětu, funkce předmětu, cílové vědomosti a dovednosti a doporučení v souvislosti se zařazováním předmětu do ročníků, vazby na ostatní vyučovací předměty, doporučované metody apod.

Do části učební osnovy rámcový rozpis učiva se promítly z hlediska formy i věcných požadavků škol nové přístupy. Tematické celky v rámci rozpisu jsou u všech předmětů zařazeny v logickém sledu průběžně bez rozdělení učiva do jednotlivých ročníků. Je v kompetenci školy, nejlépe v předmětových komisích, rozpracovat učivo do jednotlivých ročníků s respektováním logické stavby a vazby tematických celků v rámci předmětu i mezipředmětových vztahů s navazujícími odbornými předměty povinného základu i profilujícími odbornými předměty. s respektováním cílů a funkcí předmětu a v souvislosti s postavením vyučovacího předmětu v učebním plánu i z hlediska využívání vhodných metodických postupů v jednotlivých vyučovacích předmětech.

Učivo zařazené v rozpisu učiva musí být při rozpracování rozvrženo do 34 týdnů v 1. až 3. ročníku, ve 4. ročníku do 30 týdnů za rok: počet hodin v týdnu v ročníku musí být v souladu s konkrétním školou zpracovaným učebním plánem.

Hodiny uváděné u jednotlivých tematických celků jsou doporučené a mají orientační charakter. Na učivo odborných předmětů povinného základu se nevztahuje ustanovení o úpravách obsahu učiva až do 30% jeho rozsahu a o úpravách hodinové dotace jednotlivých předmětů až do 10% celkového počtu týdenních hodin určených učebním plánem. Obsah učiva je závazný pro všechny školy. rozsah učiva ve vazbě na jednotlivé tematické celky a zařazení učiva do ročníků je v kompetenci jednotlivých škol.

5. Učební osnovy profilujících odborných předmětů

Učební osnovu profilujících odborných předmětů. jejich obsah i rozsah stanoví škola ve vazbě na profil absolventa a na stanovený konkrétní učební plán.

Učební osnovy obsahují:

- název vyučovacího předmětu,
- název a kód studijního oboru,
- název zaměření, pokud je učebním plánem stanoveno (pouze pro spolehlivou identifikaci učební osnovy; zaměření nejsou oficiálně uvedena ve vyhlášce MŠMT ČR),
- pojetí vyučovacího předmětu,
- rámcový rozpis učiva.

Struktura učební osnovy:

1. Pojetí vyučovacího předmětu: Cíle předmětu
Funkce předmětu
.. Cílové vědomosti a dovednosti
Vazby na ostatní předměty
Další důležité informace
2. Rámcový rozpis učiva - členěný na ročníky s uvedením hodinových dotací za ročník a s uvedením hodinových dotací u jednotlivých tematických celků.

Učební osnovy profilujících odborných předmětů schválené ředitelem školy jsou součástí povinné dokumentace školy.

METODICKÉ POZNÁMKY K PRÁCI S UČEBNÍMI DOKUMENTY
studijního oboru
31 - 43 - M/001 (31-25-6) ODĚVNICTVÍ

Vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne
30.ledna 1995, č.j. 11404/95-23 s platností od 1. září 1995 počínaje 1.
ročníkem

1. Pojetí vyučovacího předmětu

Žáci získávají ve vyučovacím předmětu praxe základní manuální dovednosti, poznávají pracovní postupy i jednotlivé dílčí práce, které vykonávají na různých pracovištích s různým strojním vybavením, poznávají existující souvislosti a vhodnost volby technologických postupů a používaných strojů a zařízení. Tato činnost je zpravidla prováděna na pracovištích školních dílen, kde si mohou žáci ověřovat teoretické vědomosti, srovnávat existující souvislosti, ve vztahu k teoretickým odborným předmětům svého oboru ve vazbě na stanovený profil absolventa. Žák si ověřuje a upevňuje používané odborné technické a technologické pojmy a rozvíjí technické vyjadřování.

Funkce předmětu spočívá v tom, že žáci poznávají formou praktické činnosti jednotlivé technologické operace a nabývají konkrétní představy o pracovním procesu, získávají praktické vědomosti a dovednosti z oblasti výroby oděvů. Funkce předmětu spočívá i v poznávání fyzické práce, rozvíjení poznávacích a pozorovacích schopností, smyslu pro pořádek, poznávání nutného dodržování pracovní kázně, poznávání zásad bezpečnosti a hygieny práce.

Při uplatnění absolventů v oblasti zaměstnanecké, ale i zaměstnavatelské jim zkušenosti získané v předmětu praxe umožní lepší profesní orientaci.

Cílové vědomosti:

- zásady bezpečnosti a hygieny práce, zásady první pomoci
- zásady použití různých pomůcek pro jednotlivé technologické operace
- přehled o vhodném použití a využití strojů
- přehled o etapách postupu materiálu, polotovarů a výrobků výrobním procesem
- technologické postupy na různých pracovištích v přehledu
- znalost vzájemné vazby mezi jakostí výrobku a technologií výroby
- znalost ekonomických hledisek výroby
- znalost hledisek ochrany životního prostředí.

Cílové dovednosti:

- základní manuální dovednosti a pracovní návyky při obsluze a údržbě strojů
- používání měřidel, pracovních pomůcek a ochranných pracovních prostředků
- aplikace teoretických poznatků v rámci realizace
- technologických postupů
- samostatné zhotovení základních oděvních výrobků
- zpracování technologických postupů
- dodržování zásad a předpisů ochrany, bezpečnosti a hygieny práce a předpisů protipožární ochrany
- pozitivní ovlivňování životního prostředí
- aplikace teoretických poznatků.

Náplň předmětu praxe navazuje na poznatky získané ve vyučovacích předmětech strojnictví a automatizace, nauka o materiálu, oděvní technologie, konstrukce a modelování oděvů a v dalších vyučovacích předmětech včetně předmětů z ekonomické oblasti důležitých pro podnikání.

Vyučování je vedeno tak, aby žáci byli schopni v závěru své přípravy samostatně zhotovit náročný podšitý oděv od návrhu, přes zhotovení střihu, ušití dílů a součástí, vlastní zhotovení výrobku s respektováním estetických hledisek, správné volby všech použitých materiálů a drobné přípravy až po dovednost navrhnout celý technologický postup vč. technického nákresu, technického popisu a soupisu operací.

Učivo je třeba spojovat s hospodárností při využití materiálů, energií a práce, s ekologií a bezpečností práce. Tato hlediska (kromě bezpečnosti práce) nejsou obsažena ve výčtu témat, ale prostupují výukou tohoto předmětu.

V zájmu bezpečné práce žáků a ochrany jejich zdraví při práci je nutno v dílenském vyučování respektovat všechna zákonná ustanovení a předpisy týkající se této oblasti. Základní poučení žáků o problematice bezpečnosti práce se provádí na začátku školního roku v každém ročníku v rámci prvního tematického celku učiva. Se specifickým opatřením pro jednotlivá pracoviště a pracovní operace jsou žáci seznamováni v průběhu školního roku vždy před započatím vlastní práce.

Pro zvýraznění hlediska bezpečnosti při práci a zdůraznění vlastní odpovědnosti žáků za bezpečnost a hygienu práce je žádoucí, aby žáci všech ročníků po ukončení výuky úvodního tematického celku podepsali prohlášení o tom, že byli řádně poučeni o bezpečnostních předpisech.

Vzhledem k možnému odlišnému zaměření oboru studia na jednotlivých školách, ve vazbě na konkrétní profil absolventa zpracovaný školou a realizovaný prostřednictvím vhodné volby profilujících odborných předmětů, je rozpis učiva proveden co nejobecněji, bez rozložení do ročníků a bez uvedení hodinových dotací.

Každá škola musí učivo uvedené v rozpisu učební osnovy rozpracovat a konkretizovat podle požadavků na profil absolventa, podle strojního vybavení a dalších podmínek škol. Rozpracované a konkretizované učivo z předmětu pro jednotlivé ročníky by mělo být časově i věcně v souladu s probíraným učivem v teoretických odborných předmětech oboru, tedy i s učivem předmětů zařazených do kategorie profilující odborné předměty, a v souladu se stanoveným profilem absolventa. Soulad předmětu praxe (učební) s odbornými teoretickými předměty výrazně a pozitivně ovlivní přípravu žáků i úroveň absolventů.

Učivo tohoto vyučovacího předmětu se doporučuje zařadit do 1. až 4. ročníku v rozsahu 14 až 21 hodin týdně za celé studium. Dotace 14 hodin týdně za celé studium je považována za minimum, které musí škola žákům poskytnout. Obsah učiva učební osnovy vymezený rozpisem učiva je pro všechny školy povinný, konkretizace na jednotlivá zaměření oboru podle profilace školy (např. technologie oděvů, konstrukce oděvů, podnikání) a vymezení rozsahu jednotlivých tematických celků je v pravomoci školy, ale v přísné návaznosti na stanovený profil absolventa. K jednotlivým tematickým celkům se doporučuje zařadit vhodné cvičné práce, např. zhotovování různých druhů švů a jejich úprava, hotovení a úprava záševků, záhybů a koncových záložek, hotovení ozdobných prvků, zapracování průkrčníků a průramků, zhotovování různých druhů kapes a rozparků. V případné zařazení vyučovacího předmětu technická cvičení v rámci profilujících odborných předmětů lze tematický celek 6. Technicko-ekonomické činnosti související s oborem ve vyučovacím předmětu praxe (učební) realizovat v omezeném počtu hodin.

2. Rámcový rozpis učiva

1. Úvod

- 1.1 Seznámení s dílnami a jejich vybavením
- 1.2 Dílenský provozní řád
- 1.3 Organizace práce v dílnách
- 1.4 Bezpečnost práce v dílnách, hygiena práce
- 1.5 Zásady první pomoci při úrazech
- 1.6 Protipožární ochrana

2. Technika ručního šití

- 2.1 Uplatňování zásad ručního šití
- 2.2 Ruční šití - stehy pomocné, spojovací, obšívací a ozdobné
- 2.3 Ruční vyšívání dírek, přišívání knoflíků, spínátek, poutek apod.

3. Technika strojového šití

- 3.1 Obsluha a údržba šicího stroje
- 3.2 Šití bez návleku
- 3.3 Šití s návlekem
- 3.4 Hotovení základních strojových švů z textilií, např. hřbetové, přeplátované, začistiřovací
- 3.5 Obsluha a údržba jednotlivých druhů strojů, např. pracovní postup na jednojehlovém sešívacím stroji, dvou- a vícenitným obnitkovacím stroji, závorovacím stroji, dírkovacím stroji konfekčním a prádlovém

4. Technika žehlení

- 4.1 Obsluha a údržba zařízení na žehlení
- 4.2 Žehlení různých oděvních materiálů elektrickou žehličkou
- 4.3 Žehlení různých oděvních materiálů elektroparní žehličkou
- 4.4 Mezioperační a konečné žehlení výrobků s použitím pomůcek pro žehlení

5. Hotovení oděvních výrobků dle vlastních návrhů

- 5.1 Hotovení zástěry nebo polštáře s uplatněním různých druhů švů, ozdobných prvků a dírek
- 5.2 Hotovení dámské sukně
- 5.3 Hotovení dámské halenky a košile, ev. pánské košile
- 5.4 Hotovení dámských šatů
- 5.5 Hotovení dámských a pánských kalhot
- 5.6 Hotovení pánské nebo dámské vesty
- 5.7 Hotovení volitelných výrobků, např. dámské sako, dámský plášť, pánské sako, pánský plášť, dětský oděv

6. Technicko-ekonomické činnosti související s oborem

- 6.1 Spotřeba materiálu
- 6.2 Faktory ovlivňující pracovní výkon
- 6.3 Produktivita práce
- 6.4 Další faktory z oblasti technicko-ekonomických činností

PRAXE**32-43-M/001ODĚVNICTVÍ - 2.ročník - 136 hodin - 4****Rámcový rozpis učiva****Doporučený počet hodin**

1. Úvod		
Seznámení s organizací v dílnách	září	4
Dílenský provozní řád		
Zásady první pomoci při úrazech		
Protipožární ochrana		
Hygiena a fyziologie práce		
2. Hotovení vzorníků součástí ds. klasické sukně		
Rozparek na zdrhovadlo oboustranně kryté	říjen	20
Ozdobný dotykový rozparek, zapravení konc. záložky		
Zapravení pas. okraje pásovým límcem z R do L		
Rozparek na zdrhovadlo jednostranně kryté		
Ozdobný nákrýtový rozparek, zapravení konc. záložky		
Zapravení pas. okraje pasovým límcem z L do R		
4. Hotovení ds. sukně (volitelný model)		
Výběr modelu, příprava stříhových dílů	listopad	28
Stříhání výrobků		
Nastříhání výztuhy, vyztužení		
Obnitkování, zpracování záševků		
Sestehování výrobků k vyzkoušení, úpravy		
Vypracování zadního dílu		
Vypracování předního dílu		
Montáž PD a ZD	prosinec	
Zapravení pásového okraje		
Zapravení koncové záložky		
Dohotovení - dírky, knoflíky		
Žehlení		
4. Hotovení pracovních plášťů		
Nastříhat pracovní pláště		
Nastříhat výztuž, podlepit		
Vypracovat PD a ZD		
Montáž PD a ZD		
Zapravení průkrčníku		
Zapravení průramku		
Zapravení dolního kraje		
Dohotovení - dírky, knoflíky		
Žehlení	březen	
5. Ds. Halenka, ps. košile - hotovení vzorníku		
Zapravení předních krajů - posádky, légy	duben	48
Zapravení průkrčníku - fazónový, polostojatý, košilový límec		
Rukávové rozparky, manžety	květen	
6. Práce pro školu		
Zařazeno do výuky podle potřeby v průběhu školního roku (šití ručníků, osušek)		12

Střední průmyslová škola textilní, Tyršova 1, 460 81 Liberec
příspěvková organizace

MÍSTNÍ SEZNAM

MÍSTNOST č. 57 - ŠICÍ DÍLNA - 3

Inventární číslo	N á z e v	ks	poznámka
ODT - 3/6	Šicí stroj Global	1	
ODT - 3/7	Šicí stroj Global	1	
ODT - 3/8	Šicí stroj Global	1	
ODB - 4	Šicí stroj Minerva	1	
OD - 32	Šicí stroj Minerva šedá	1	
OD - 35	Šicí stroj PFAFF	1	
ODA - 33	Šicí stroj Minerva šedá	1	
ODB - 6	Šicí stroj Minerva béžová	1	
ODB - 10	Šicí stroj PFAFF kufříkový	1	
ODB - 11	Šicí stroj Mitsubishi	1	
ODB - 12	Šicí stroj Mitsubishi	1	
ODB - 7	Šicí stroj Minerva	1	
ODB - 15	Šicí stroj Yamato - obnitkovací	1	
ODB - 14	Šicí stroj Yamato - dvojehlový	1	
ODB - 16	Šicí stroj Yamato - obnitkovací	1	
ODT - 3/1	Šicí stroj Global	1	
ODT - 3/10	Šicí stroj Global	1	
ODT - 3/11	Šicí stroj Global	1	
ODT - 3/12	Šicí stroj Global	1	
ODB - 17	Krejčovská panna	1	
ODB - 18	Fixační lis	1	
ODB - 22,21	Žehlící souprava Futura	1	
ODB - 24	Klimatizace „Climapio“	1	
ODA - 89	Žehlička napařovací	1	
ODT - 5	Teflonová podložka	1	
ODT - 4	Lis na potahování knoflíků + pistony	1	
ODA - 80	Žehlící prkno	1	
ODA - 84	Žehlička kov. černá	1	
ODA - 86	Žehlička kov. červená	1	
I - 521	Stůl stříhačský se zásuvkami	1	
I - 1110	Stůl stříhačský (kov. podstavec)	1	
ODA 36-43	Odkládací stůl REMOS	8	
	Stojan kov. na oděv	1	
	Stolek pod fixační lis	1	

24.2.2004

Střední průmyslová škola textilní, Tyršova 1, 460 81 Liberec

MÍSTNÍ SEZNAM

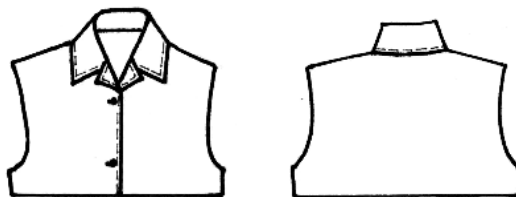
List č. 2

MÍSTNOST č. 57 - ŠÍČÍ DÍLNA - 3

Inventární číslo	N á z e v	ks	poznámka
ID - 46	Ventilátor	1	
	Školní lavice	2	
	Židle žakovské	8	
	Židle otáč. kovové	9	
N - 161	Židle otáčející dřevěná	1	
	Židle koženková	3	
	Kompresor	1	
ODA - 53	Prodlužování šnůra	1	
I - 1106/1	Skříň kovová	1	
I - 1107	Nástavec kov.	1	
I - 1106/2	Nástavec kov.	1	
I - 1108	Žehlící stůl	1	
	Tabule malá stojan.	1	
	Kovová skříň dvoudvř. světlá	4	

24.2.2004

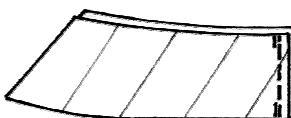
Rozhalenkový límec

Pracovní postup

Zhotovení límce

34. Sešít středové okraje spodního límce.

35. Rozžehlit švové záložky středového švu.

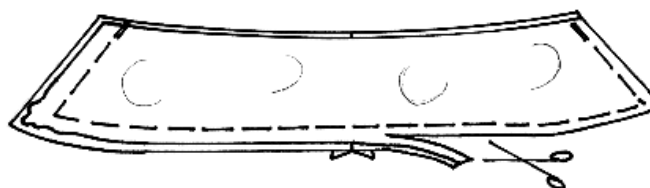
36. Vyztužit vrchní límec podlepením.

37. Zakreslit tvar límce a sešpendlení límců.

38. Předšit přední a převěsové kraje límce

39. Obstříhnout švové záložky předšitého límce.

40. Rozžehlení nebo vymnutí švových záložek předšitého límce.

41. Obrátit límec do lícni strany a vymnout kraje a špičky.

42. Zastehovat kraje límce.

43. Přezhnutí límce a vytvoření výpustky.

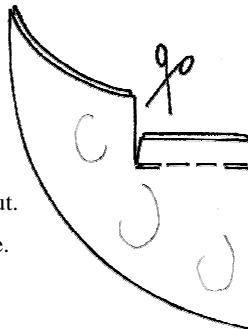
Zhotovení předních dílců

44. Vyztužit krajové podsádky PD.

45. Obnitkovat zadní a náramenicový okraj krajových podsádek (spolu s výztužnou vložkou).

46. Předšit rohy překladu PD.

47. Sestříhnout švové záložky rohů překladů.

48. Obrátit rohy překladu do lícni strany a vymnout.

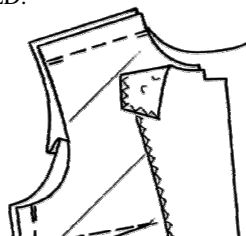
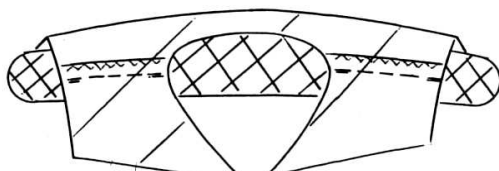
49. Vyžehlit rohy překladu a přezhnutí přední kraje.

Montáž

50. Sešít náramenicové okraje.

51. Obnitkovat dohromady švové záložky náramenicových švů.

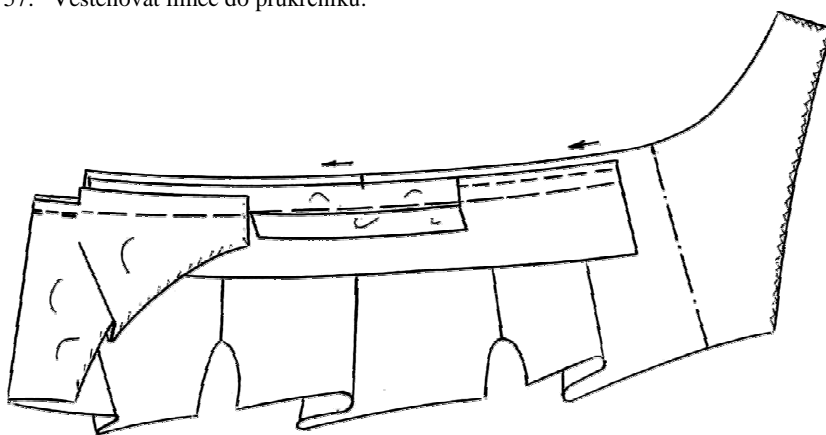
52. Přezhnutí švové záložky náramenicových švů směrem do ZD.

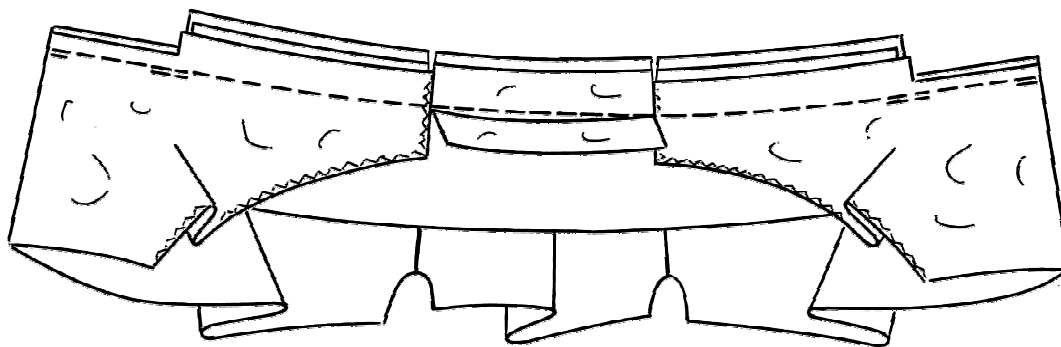
- 53. Sešít boční kraje.
- 54. Obnitkovat dohromady švové záložky bočních švů.
- 55. Přežehlit švové záložky bočních švů směrem do ZD.

Montáž límce do průkrčníku

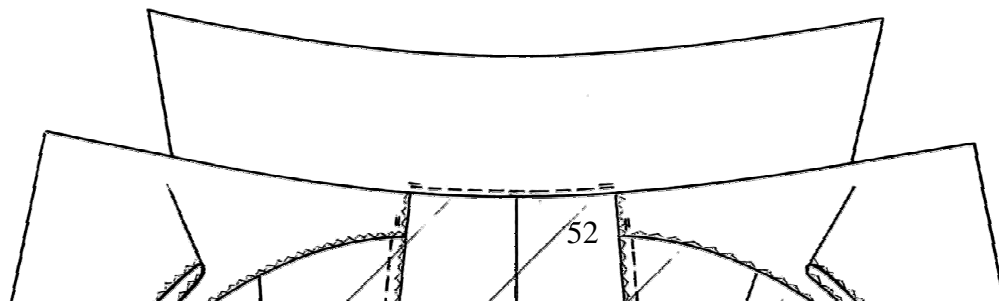
- 56. Zkontrolovat tvar průkrčníku a naznačit pomocné značky.
- 57. Vestehovat límec do průkrčníku.

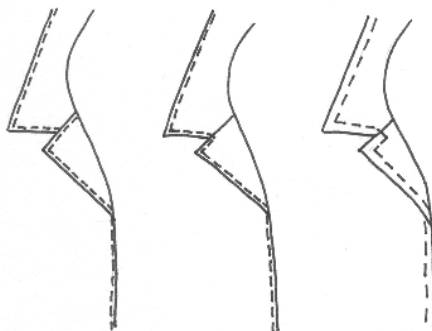
- 58. Všíť límec do průkrčníku.

- 59. Zkontrolovat všití límce a vypárat pomocné stehy.
- 60. Obrátit rohy překlada do lícni strany.
- 61. Sežehlit švové záložky průkrčníkového švu v zadním průkrčníku směrem do límce.
- 62. Zahnout a zastehovat vrchní límec v zadním průkrčníku a zastehovat v průkrčníku předních dílů.
- 63. Prošíť vrchní límec v zadním průkrčníku a uzašít náramenicové okraje podsádek na švové záložky náramenicových švů.

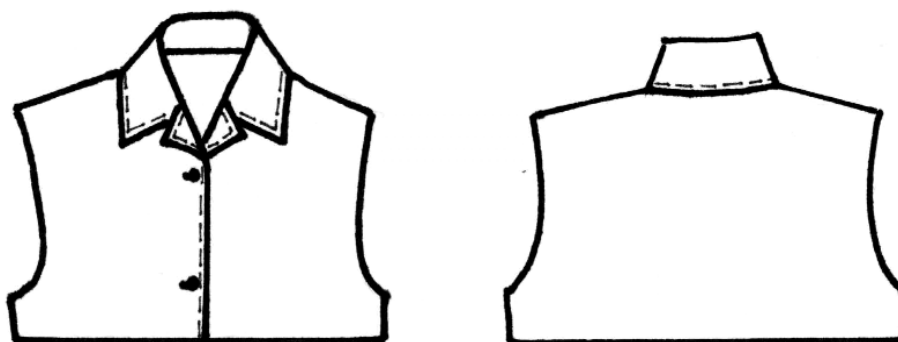
64. Vypárat pomocné stehy.
65. Prošít přední kraje a kraje límce

66. Vyžehlit všitý límec.

1.vyučovací jednotka

Rozhalenkový límec

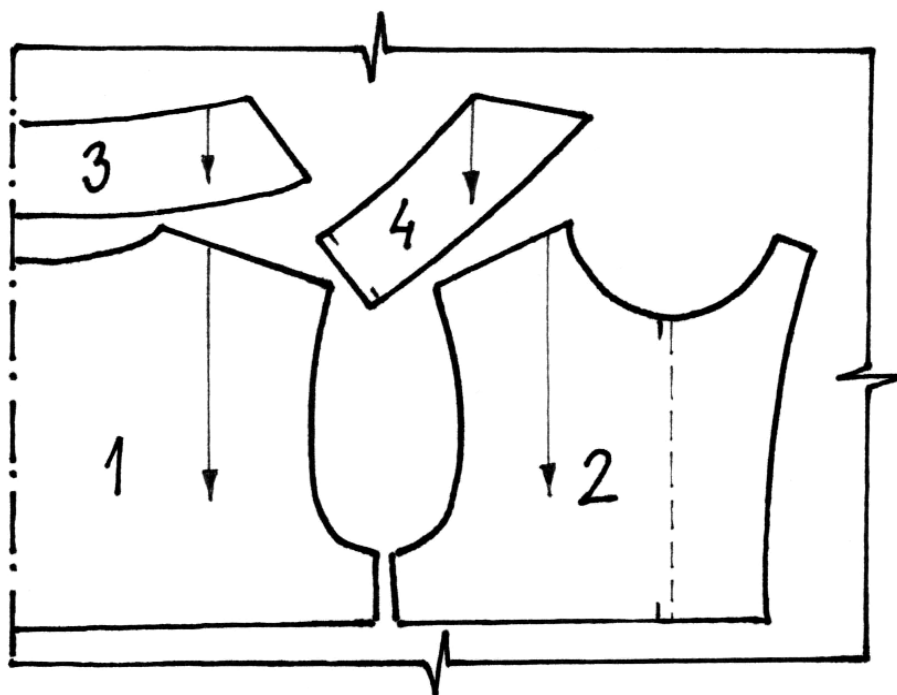

Stříhání a příprava

Součásti halenky se pokládají na materiál způsobem:

- ZD se položí středem po osnově (1)
- PD se položí předním krajem po osnově (2)
- vrchní límec se položí po osnově (3)

- spodní límec se položí kosmo (4)

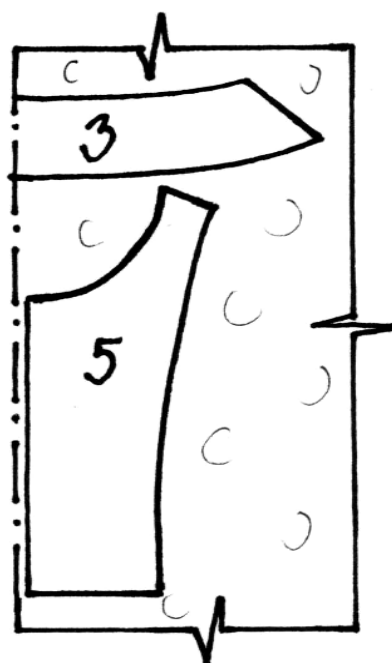

Výztužný materiál :

- vrchní límec (3)
- přední podsádka (5)

Nástřihy naznačit:

- střed ZD
- střed vrchního i spodního límce a náramenicový bod
- přední kraje
- šíře překlada

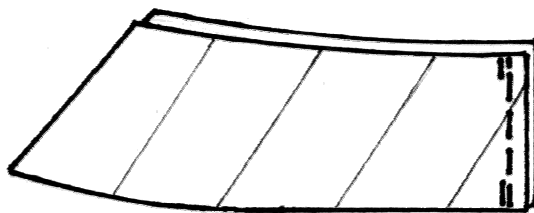

Pracovní postup

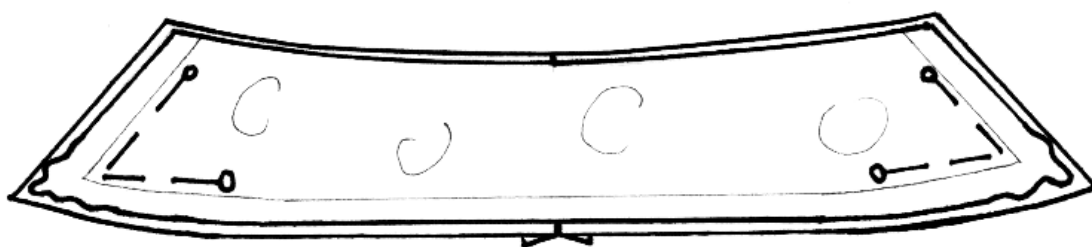
Zhotovení límce

1. Sešít středové okraje spodního límce.

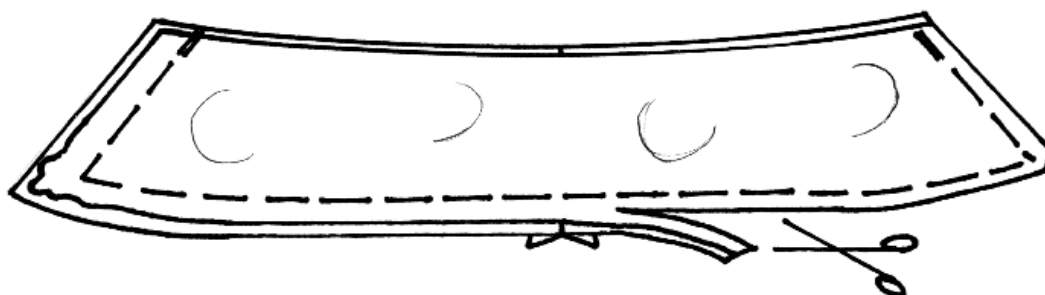

2. Rozžehlit švové záložky středového švu.
3. Vyztužit vrchní límec podlepením.
4. Zakreslit tvar límce a sešpendlení límců.

5. Předšit přední a převěsové kraje límce
6. Obstříhnout švové záložky předšitého límce.

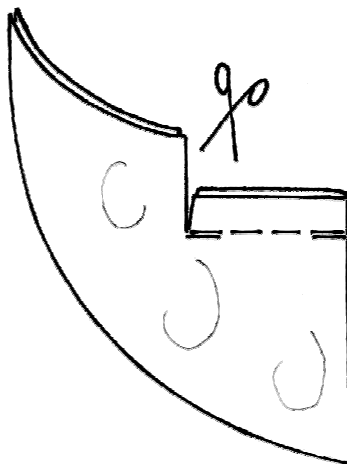

7. Rozžehlení nebo vymnutí švových záložek předšitého límce.
8. Obrátit límec do lícni strany a vymnout kraje a špičky.
9. Zastehovat kraje límce.
10. Přežehlení límce a vytvoření výpustky.

Zhotovení předních dílců

11. Vyztužit krajové podsádky PD.
12. Obnitkovat zadní a náramenicový okraj krajových podsádek (spolu s výztužnou vložkou).

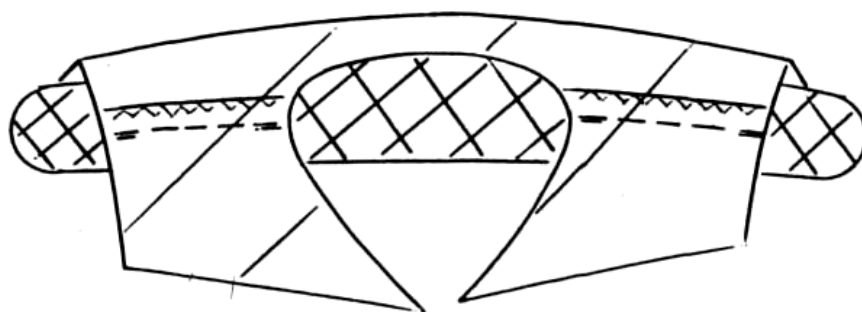
13. Předšit rohy překladu PD.
14. Sestříhnout švové záložky rohů překladů.

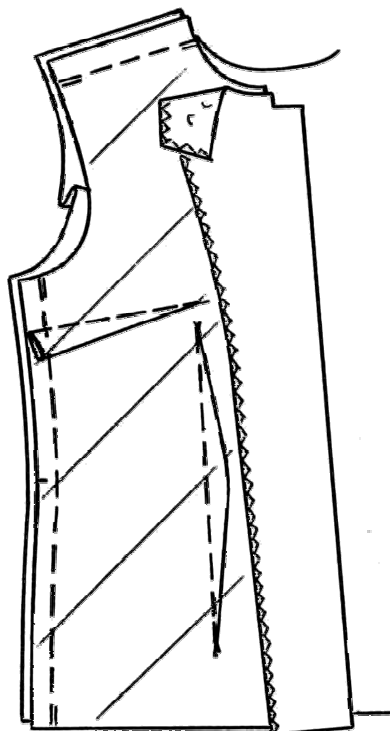
15. Obrátit rohy překladu do lícní strany a vymnout.
16. Vyžehlit rohy překladu a přežehlit přední kraje.

Montáž

17. Sešít náramenicové okraje.
18. Obnitkovat dohromady švové záložky náramenicových švů.
19. Přežehlit švové záložky náramenicových švů směrem do ZD.

20. Sešít boční kraje.

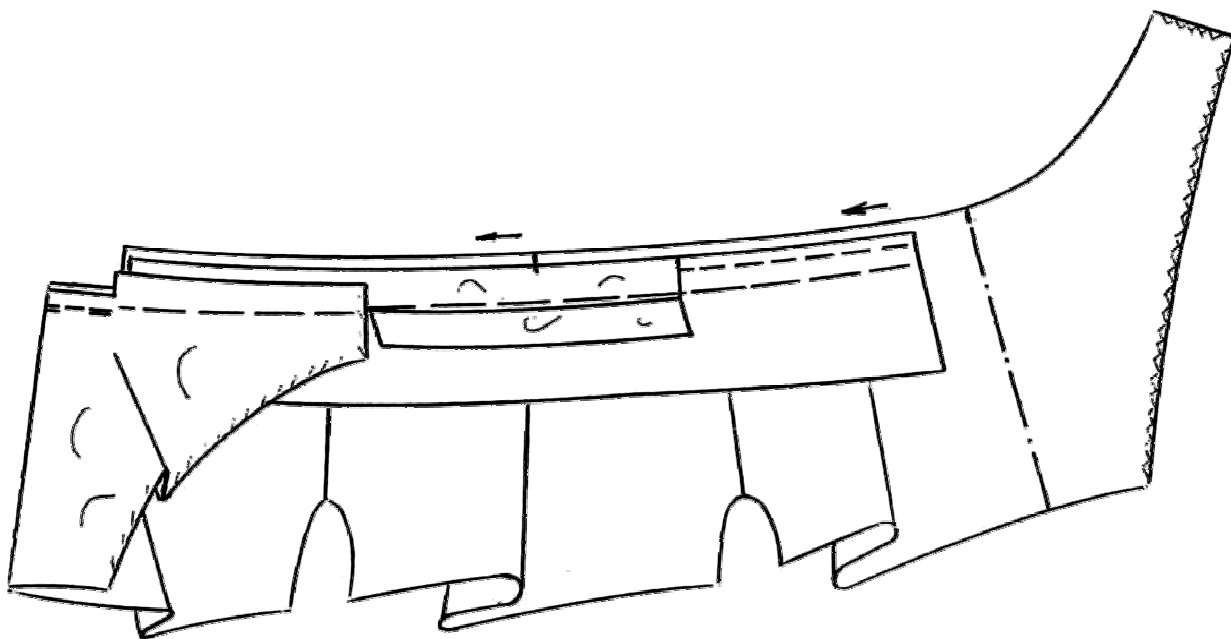

21. Obnitkovat dohromady švové záložky bočních švů.
22. Přežehlit švové záložky bočních švů směrem do ZD.

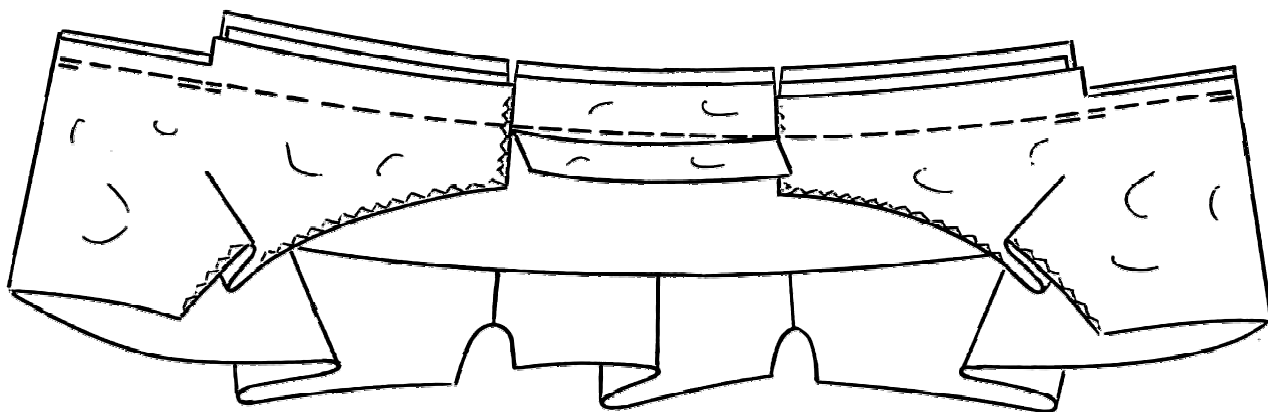
2.vyučovací jednotka

Montáž límce do průkrčníku

23. Zkontrolovat tvar průkrčníku a naznačit pomocné značky.
24. Vestehovat límec do průkrčníku.

25. Všít límec do průkrčníku.

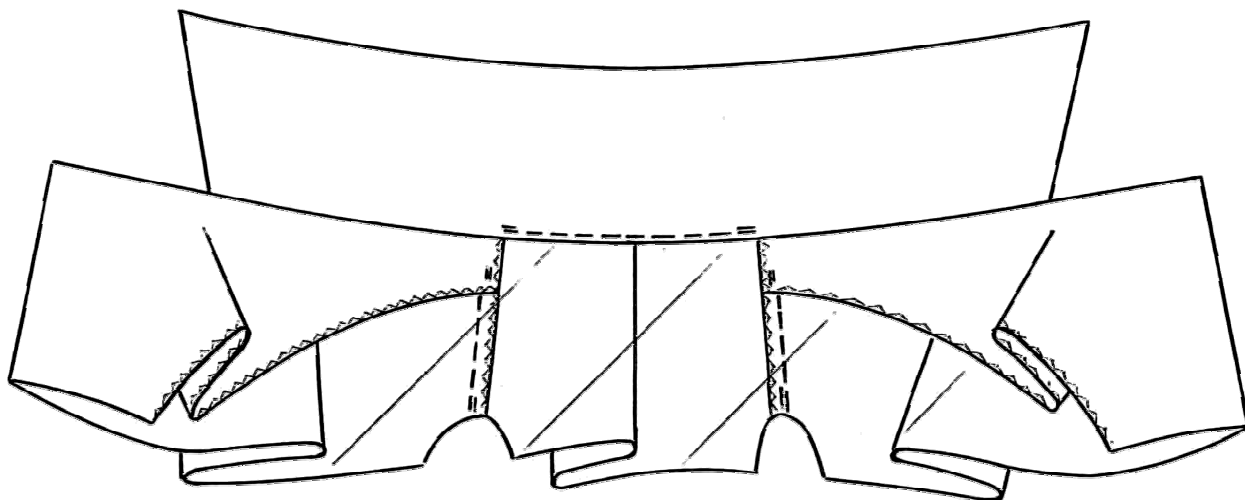
26. Zkontrolovat všití límce a vypárat pomocné stehy.

27. Obrátit rohy překlada do lícni strany.

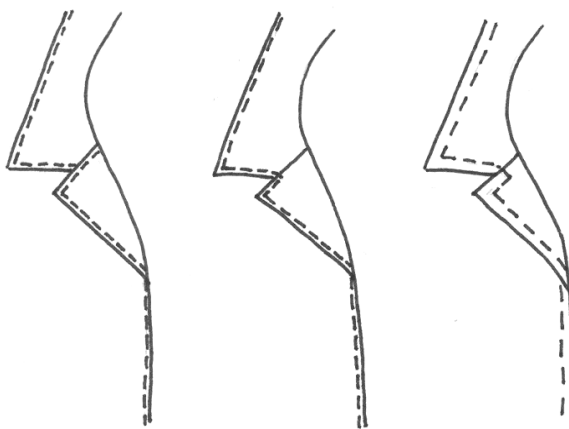
28. Sežehlit švové záložky průkrčníkového švu v zadním průkrčníku směrem do límce.

29. Zahnout a zastehovat vrchní límec v zadním průkrčníku a zastehovat v průkrčníku předních dílů.

30. Prošít vrchní límec v zadním průkrčníku a uzašít náramenicové okraje podsádek na švové záložky náramenicových švů.

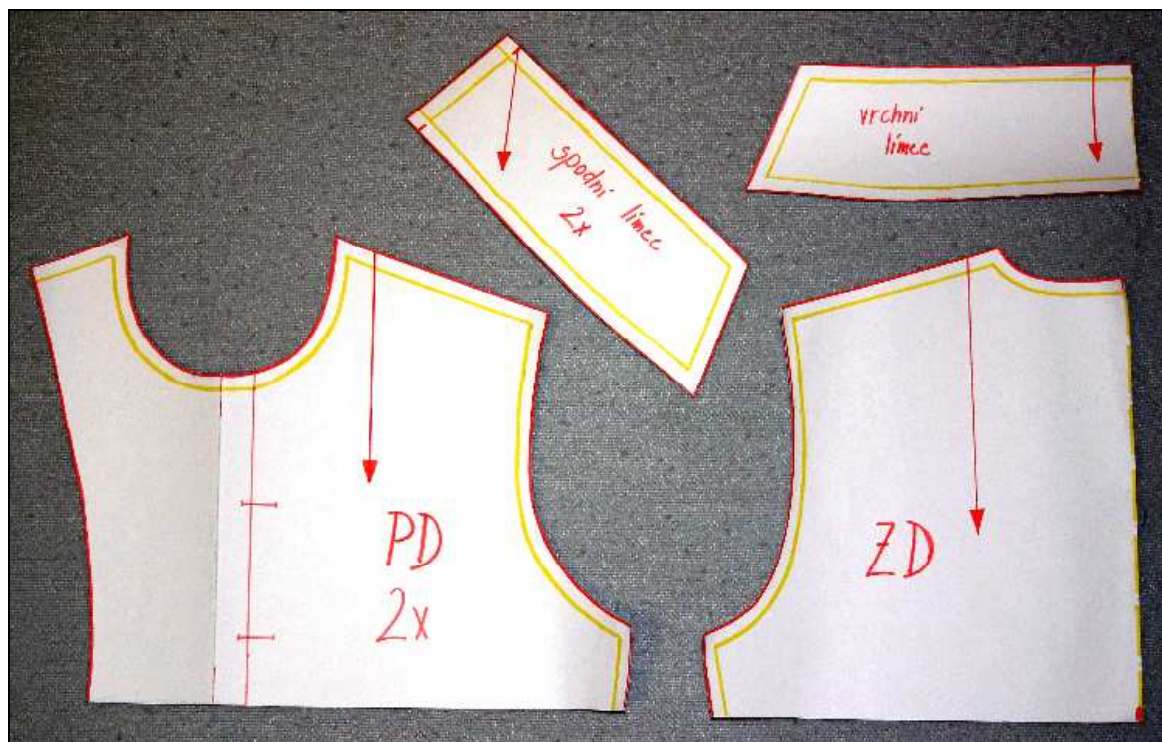

31. Vypárat pomocné stehy.
32. Prošít přední kraje a kraje límce

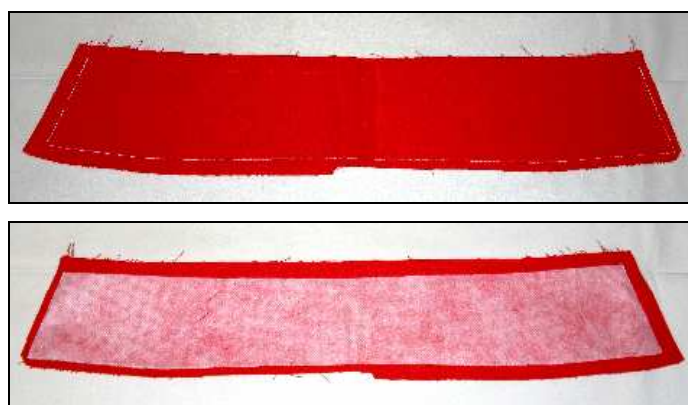
33. Vyžehlit všitý límec.

Střihové šablony jednotlivých dílů límce a halenky

Obr. Střihové šablony jednotlivých dílů límce a halenky

Vzorníky hotovení límce a vsívání límce do průkrčníku z textilního materiálu

Obr.1-2. Vzorník hotovení límce

Obr.3. Vzorník nastehování límce do průkrčníku

Obr.4. Vzorník všitého límce - rozhalenkový límec